

6
MÄ
R
S
6

ROMAN

N^o

L
I
H
A
V
Ö
T
T
E

8

Z
U
M
B
E
R

Lihavõttejänes.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG.”
TALLINN, 1930.A. IX. AASTAKÄIK.

Hind 40 senti.

Selle numbri sisuloend on 37. leheküljel (vastu sisu lõppu).

Pühadeks!

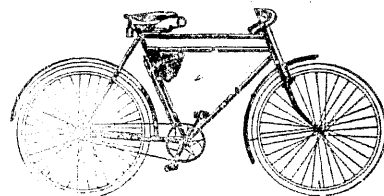
Kodumaa veini,
napsi ja Hkööri,
värsket puuvilja,
kompotti,
konserve,
shokolaadi ja
seebimune,
munalakki ja -värvi.

Suures valikus

Pühade mänguasju, postkaarte,
pilte ja albumeid.

A. Kakit,

RAATUSE PL. 17.

B. S. A. ja I. N. D.

INGLISE
mootor- ja jalgratas.

Nõudke hinnakirju.

*Sportkingad North British
Tennis reketid ja pallid*

T. H. PROSSER.

Kontor ja ladu: **A. Hilgendorff.**
TALLINN, Gonsiori, 26. — telef. 305-31.

„Romaani“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00;
3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

JALGRATAST

ei osteta mitte üheks kevadeks, sellepärast peab valima
meie teede ja nõuete kohaselt ehitatud, kõigile tuntud
kuulus märk, kas

„WANDERER“, „DIAMANT“,
„SWIFT“ või „HOPPER“.

ÕMBLUSMASINA ostjad otsivad alati aastakümneid tuntud märgi

„MUNDLOS“

sest imeilusa, puhta ja kärata õmmeluse, kaunid tikandused ja kõik tööd
teeb „MUNDLOS“ õmblusmasin.

Kerged OSAMAKSU tingimused, pikaajaline kirjalik VASTUTUS.

LIER & ROSSBAUM

VIRU tänav 7/2

TALLINN

Telefon 27-34.

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaani“.

K-M. J. Weinberg

Tallinn, V. Karja, 12.

Telefon 21-09. Asutat. 1914 a.

Soovitan suures valikus igasugust väljaõmbluslõnge, trikoopesu, sukke, kindaid, kraesid, kaelasidemeid, trakse, shalle, pitsi j. n. e.: nõõpe, lõhnaõli, seepe, hambapastasid, harju, taskunuge j. n. e. j. n. e.

Kaup hea, hinnad õiglased.
Müük suurel ja väikesel arvul.

Mantliriiet, siidi, villast
ja sametit

suures valikus soovitab

A. MILLER,

riidekauplus,

Vana Posti tän., nr. 7,
TALLINN.

CREME MOUSON

Heilt
rauhe rissige Haut
augenblicklich
schafft jugendliches
Aussehen u. einen
schönen Teint

CREME MOUSON-
RASIERSEIFE
CREME MOUSON-
PUDER

CREME MOUSON SEIFE

HERGESTELLT UNTER ZUSATZ VON CREME MOUSON

Daam tänapäeval soovib oma ilu ravimiseks ainult
võistluseta

Creme Mouson'i

Mööblitööstus

„VENUS“

Magasini tän. 3^b

Äri Narva maanteel, 19

kõnetraat (20) 404.

Valmistab tellimise peale ja soovitab ärist
kõiksugu mööblit ainult heast materjalist
ja soodsatel maksutingimistel.

Kõrgeväärtusline

INGLISE

SHAMPUN

AMAMI

annab teie juukstele suu-
repäralise välimuse

Tarvitage

№ 1 tumedatele ja

№ 5 heledatele juukstele.

Ühest pakist saab tarvitada neli korda
ja maksab ainult 60 senti.

Saada igalpool.

Daamid!

Kõige odavamalt ostate igasugu kübaraid

Raekoja plats № 11.

asuvast meeärist. Samas võetakse tellimisi
daamide ja härrade kübaratööde peale,
nii kui vormimine, värvimine, puhastamine
viimaste moodide järele. Lilledest ja leh-
tetest kübarate peale võetakse tellimisi;
kunstlillede valmistamine.

Raekoja plats 11 (apteeki kõrval).

Paul Michelson

**karusnaha-, kübara- ja mütsi-
kauplus**

Asut. 1898 a. Omanik eestlane. Asut. 1898 a.

Väike Karja tänav, nr. 6.
TALLINNAS.

K. Peterson'i

mehaaniline pildiraami tööstus on vanem
ja suurem Eestis.

Kiire tellimiste täitmise ja odavate hindade
poolest väljaspool võistlust.

S. Tartu mnt. 17. Narva mnt. 4.

TALLINN.
Telef. 304-61.

Esimesejärgu parfümeeria, kos-
meetika ja tualettseepide tehas

EESTIS.

Tualettseebid „Viko“

Paljudel on veel teadmata, missugust tähtsat osa tualett ehk silmaseebi headus meie naharavimise juures kui tervise- ja iludusevahend etendab. Odavad seebid sisaldavad üleliigset lehelist, mis naha epidermist hävitavad ning kõiksugu naha ja muid haigusi tekitavad. **Tualettseebid Viko** selle vastu valmistatakse absoluut neutraalsest põhiseebist, millele masinatega ümbertöötamisel kõiksugu erilisi naharavimise vahendeid juurde lisatakse. Selle tõttu ei ole Viko seebid mitte ainult naha puhastamiseabinõud, vaid ka esimesejärgu **naharavimise ning iluduse vahendid**. Peale selle rahuldavad Viko seebid oma peene lõhna tõttu ka kõige suuremaid nõudeid.

**Sellepärast nõudke enesehuvides
ainult „Viko“ tualettseepisid.**

SOOVITAME SUURES VALIKUS:

Elektri armatuure,
„ keedunõusid,
„ triikraudu,
„ pliite,
„ lampe

ja igasuguseid radio- ja elektritarbeid.

K/M V. ENGEL

Tallinnas, Pikk t. 45.

Jalanõudetööstus

NÕMME, Turu plats, № 4.

Sakeus'e matusbüroo kõrval.

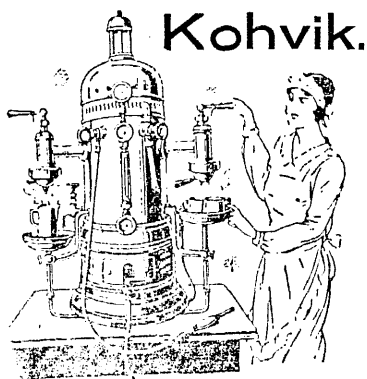
Ainult siit saate täpselt soovitud ajaks
tööd kätte. Igasuguste uute valmistamine
kui ka vanade parandustööd.

**Tallad ja kotsad soovikorral
^{1/2} tunni jooksul.**

— Tarvitan ainult prima kaupa. —

Austusega OMANIK.

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaani“.

Kohvik.

Hea kohv, maitsev shokolaad ja võr-
ratu kook on iga kohviku külastaja unelm.
Tõeliselt aga leiata seda ainult uuesti
avatud

F. KAGGE

kohvikus.

TALLINN, S. Karja tän. 18,
telef. (2) 12-91.
(Eesti Laenu Panga majas.)

Hygieeniline kohvivalmis-
tamise viis.

AUG. KRISTALL'i keelpillide töökoda

V. Pärnu mnt. 12, tel. 32-21. Kõige
vanem ja suurem Eestis, valmistab viiu-
lid, altod, celloid, kontrapassid, gitarred,
mandolined, balalaikad, tsitrid, keeled ja
kõik üksikud osad; parand. ruttu ja hästi.

*Tellige veel täna lähemast
postkontorist ilma iga lisa-
maksuta ajakiri*

Romaan

Klaasi- ja pildiraamitöökoda JOH. JAKOBSON

Nõmmel, Apteegi tän., 2. Raudtee tän. nurgal.
Võtan vastu igasugu klaasi- ja pildiraamitöid.

Tellimisi kõigi jalanõude peale võtan vastu.

Töö korralik ja kiire. Hinnad mõõdukad.
Tallinnas, Pikk t., 34. Nõmmel, Apteegi t., 2.

Austusega **J. SALME**

Kuldaurahadega kroonitud kohvitööstus

Tallinn, „ESTO“ Tel. 22-69.
Teliskivi 44,

Soovitab perenaistele hästituntud peene ja
puhtamaitsetisi **vilja-** ja **oakohvisid.**

Kauba headuse eest vastutus.

Soovitan ladust:

Valget inglisi plekki;
valget siberi plekki;
musta õhukest plekki
pärgade vabrikutele;
tsingitud inglisi plekk;
Inglisi tina;
tinutatud vitsrauda.

W. Wunder

Tallinn, Suur Batarei, nr. 6. Telefon 25-32.

Inglise
Vihmakuued,
Kunstnahk,
Linoleum,
Kalossid.

S. KULL

Tallinn, V. Posti, 8

Kella- ja kullasepa äri
J. KUULEP

TALLINN,
Väike Pärnu mnt. 23.

Soovitab rikkalikumas valikus pühiks kõiki seltse tasku-, käe-, seinä-, laua- ja äratuskelli.

Kõik parandustööd tehakse kiiresti ja korralikult.

V. Pärnu mnt. 23 **J. Kuulep.**

Kevade ja suve uudiseid
valmisriiete alal

soovitab võistlematute hindadega

G. Sahkenberg'i

valmisriieteäri

kino „KUNGLA“ kõrval

V. Pärnu mnt., 31.

Suur valik meeste- ja naiste üliirideid ja ülikondi.

Sellega on mul au teatada, et olen oma kondiitriäri saaduste müügi üleviinud uude ruumi, mis asub samas majas Harju ja Müürivahe tänavate nurgal.

Kohvik asub endistes ruumides.

H. Feischner

TALLINN, Harju tän. 45, kõnetraat 19-50.

Kunst ja Täiskas
Ateljee ja õppetöökoda

Kaunimad kingitus- ja mälestusesemed leeripäevaks ja pühiks on meie algupärased kaunistatud nahatööd: albumid, kirjamapid, käekotid, mälestusraamatud jne.

Naisterahva rätsep

A. Köst

TALLINNAS, Niguliste tän., nr. 16,
telef. 27-81.

Võtan tellimisi vastu naisterahva
kostüümide, mantlite
ja igasugu **nahatööde** peale.

Kas teate,

et **S. Tartu maanteel, nr. 53**

(Oks'a majas) uuesti avatud ärist ostate seinä-, laua-, tasku-, käekellasid, kuld ja hõbeasju odavamalt, kui kustki mujalt.

Müün ka osamaksuga.

Kõikide tunnikellade, kuld- ja hõbeasjade kuldamine, hõbetamine ja monogrammide töö teen kiiresti, korralikult ja odavasti sellepärast, et kõik teen oma töökojas

Suur Tartu maanteel, 70a.

Austusega **E. G. Kert.**

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaani“.

Rottmaat

Nr. 8 (194)

Aprill 1930

IX. aastakäik.

Kõik suitsetavad paberosse

Laferme Nr. 50 Manon Baar Stella

20 tk. — 50 s.

20 tk. — 35 s.

25 tk. — 35 s.

20 tk. — 25 s.

Diva Must Peeter

25 tk. — 25 s.

25 tk. — 15 s.

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest tervisele kahjulikkudest lisandustest.

A/S. „LAFERME“

Kolmiktäht.

Saksa kirjanik **Hanns von Spielberg'i** romaan.

4

„Olen teenistuseks valmis, madam!“ ütles ta lühidalt.

Tarvilikes asjus lepite kohe kokku. Järgmise päeva õhtul kell kaheksa pidi ta ootama daame Rue Honorè aias, sõidukite ja muu eest tahtis hoolitseda madam de Vernier ise. — Veel veerand tundi kõnelesid nad, siis lahkus Stetten . . .

Järgmine päev kadus kartlikus ootuses. Lõpuks jõudis õhtu. Madeleine läks sakste järele. Kell oli pool kaheksa. Rahutult sammus Stetten läbi aia väravani müüri sees, kuulatades ikka uuesti, kas kuuleb läheneva vankri mürinat ja lasi kellal juba kümendat korda lüüa, et vaadata, kas see käis täpselt.

Kell kaheksa — veel ühtegi vankrit! Üksik aed lebas sügavas vaikuses, ainult kaugelelt kostis ilmalinna kära. Pimenes juba, kuu tõusis ja varjud heitsid pikki varje liivastele teedele. Täis põletavat kärsitust sammus Stetten põõsaste varjus, mis ümbritsesid poolringis väravat.

Seal nagises äkki uks — Stetten tormas värava juure.

„Kus on saksad?“ tuli ta huultelt, kui nägi Madeleine'i ükski väraval.

Eit ei vastanud kohe. Näis, et ta keel ei kuula sõna. Nagu halvatult toetus ta müüri vastu.

„Kõnelege ometi! Kus on madam — kus ou Louison? Mis on juhtunud?“

Eit ahmis õhku. „Kadunud — ära viidud — vangistatud! Oh mu vaesed, vaesed käskijannad!“ hoigas lõpuks eit ja löi käed näo ette.

Stetten nägi, et värisevast eidest midagi välja tuua ei saanud. Ta saatis ta majja ja alles kui oli talle sisse jootnud klaasi veini, sai see vähegi oma enesevalitsuse tagasi. Aegamööda sai Stetten teada seda vähest, mis teadis eit. Ta oli ilmunud — nagu maha tehtud — täpselt villasse, kus elasid ta käskijannad, — see oli, nagu Stetten nüüd kuulis, aiamajake, mis kuulus markiis Rossillier' palee juure ja mille see oli annud oma äraoleku ajaks madam de Vernierile peidupaigaks. Madeleine oli leidnud, et majake on lukustatud. Kartlikult oli ta pargis ringi käinud, et otsida vana teenrit,

kes viimastel nädalatel daamide eest hoolt oli kannud. Lõpuks oli ta leidnud selle ja see oli teatanud Madelein'ile imestanult, et see seda ei tea, et madame ja demoiselle Louison juba kell 3 õhtupoolel olid lahkunud majakesest. Pool tundi enne seda olla ilmunud härra, keda ta ei tunnud; ta olla kuulnud, et saksad väga ärevalt olla rääkinud; siis olla madam ja demoiselle kiirelt lõpetanud ettevalmistused reisiks. Lõpuks olla ilmunud kaks tõlda mitme teenriga ja daamid olla sisse astunud. Vana Madeleine oli lasknud veel majakese avada ja oli järele vaadanud, kas ehk madam ei olnud jätnud sedelit. Ta ei leidnud midagi. Kuid preili kirjutuslaual olnud väike sedelike —

„Kus see on?“ Stetten katkestas vana jutu esimest korda. Ta hääli värises ärevusest.

Madeleine ulatas talle paberilehekese, mis näis olevat raamatust kistud. Seal seisid ainult kaks rida:

„Ärge pahandage, ma palun teid! Saatus on tugevam kui meie! Unustage õnnetu Louison!“

Ta ei teadnud, kas pilet oli talle, kuid seesmine hääli ütles talle, et see ei või olla teistiti. Värisevate kätega tõstis ta lehe huulte juure — see oli jumalagajatu suudlus, mis ta surus peentele tähtedele!

Kuid siis ärkas ta mehemõistus, ta energia. Oli see tõesti vägivaldne äraviimise, millest oli jutustanud vanaeit? Ja kui see oli nii, kas ei elanud nad siis tsiviliseeritud maal, kus isikud kaduma ei lähe? Kas ei olnud ta Prantsusmaal, kus käskisid ainult lihtlased? Kas võis, kas tohtis siin olla salavõimused, kes oma heaksarvamise järele isikute vabaduse üle määrasid? Oh, ta tahtis mõlemaid naisi vabastada.

Jah, kas oli tarvilik neid vabastada? Kuum häbipuna tõusis äkki Stetteni põskedesse. Kuidas, kui ta oli ennast petta lasknud, kui madam de Vernier ei olnud läinud vastu tahtmist, kui ta oli saanud intriigi ohvriks? Madame oli ehk leidnud, et on kindlam mitte otsida Preisi ohvitseri abi Pariisist lahkumisel. Tal olid ehk head põhjused oma plaani muuta! Huluv vanaeit oli ehk ka kaval silmakirjateener ja Louison mitte parem kui mõlemad eelmised, hoolimata noorusest ja ilust! Kas ei võinud pilet olla kirjutatud kellelegi teisele? Ja kuigi see oli talle, mis see siis tähendas? Kas ei olnud see ehk hästikatsetatud trikk, et ta loobuks järelepärimistest?

Ärevalt tormas äkki Stetten vana Madeleine kallale, haaras tal käevartest kinni ja raputas teda nii tugevalt, et see ehmunult kriiskas: „Tõtt, eit! Tõtt — täit tõtt!“ Siis häbenes ta omd ägedust, mis oli meeleheite tagajärg, lasi ehmunud Madeleine'i lahti ja ütles rahulikumalt: „Ma ei usu seda lugu, mis jutustasite! Tahan kuulda tõtt — kus on madam de Vernier?“

„Härra, kuidas võin ma seda teada? Kas teie ei näe siis minu meeleheidet?“ tõendas eit ja laotas kuivetanud käsi.

Stetten vaatas talle kahtlevalt otsa: „Ärge mängige komöödiat! Olen kaua küllalt end tolaks teha lasknud! Tahan teada, kelle eest madam end varjas kõik need nädalad nagu kurjategija! Tahan teada, kes on saladuslik mees, keda ta kartis! Kõnelege, või — ma olen hoolimatu!“

„Mis tean mina, lihtne teenija. Te nõuate võimatut —“

„Kõnekõlksud! Tean, et olite madami usaldusalune. Te võite anda teated, kui tahate. Ja kui teie ei taha, siis pööran kohe kubeneri poole, mis oleksin ammu pidanud tegema.“

Stetten oli nii ärev, et ei kuulnud mitmekordset, ägedat uksekella helinat. Madeleine kargas äkki püsti, kui kell uuesti helises. „Kell heliseb, härra, ehk tuleb teade madamelt või vähemalt tema üle. Oh, kui nii oleks —“ ja ta ruttas trepist alla. Stetten järgnes talle kannal peal.

Väljas seisis allohvitser ordonnantsimundris. „Käsk härra kindral v. Gneisenault, härra pealik!“ teatas ta sirgelt, kui silmas ohvitseri majahoidja taga. „Härra kindral soovivad härra pealikuaga kohe tähtjas asjas rääkida!“

Stetten astus korporalile lähemale. „Kus leian härra kindrali?“

„Härra kindral ootab härra pealikut Palais Talleyrand'is.“

Sel silmapilgul kuulis Stetten enese taga valjut kisa ja nägi ümber pöörates, kuidas Madeleine, kelle käest oli kukkuud lamp, millega ta trepist alla oli tulnud, meeleheitlikult käsi ringutas. Ja kui ta imestanult küsis, mis temaga on, vastas eit segaselt: „See ta on — see ta on — hirmus mees! Oh monsieur, hoidke end — ta hävitab ka teid!“

„Kes siis?“

Eit vaatas segaselt ringi, ta silmist paisis hirm: „Korporal nimetas ju ta nime —“

„Talleyrand?“

Eit noogutas tummalt ja aralt. Ja nagu kartes, et on liig palju öelnud, võttis ta

katkise lambi põrandalt ja ruttas trepist üles.

Stetteni mõtted käisid ringi. Talleyrand? Kavalam kavalatest, „Napoleoni surnumatja“ nagu teda nimetati Pariisis — kord ta usaldusalune, siis ta tige, valelik vastane, kes nüüd oma kuratliku diplomaatia masinavärgi pani käima, et viia Bourbonid Prantsusmaa troonile tagasi — Talleyrand oli madam de Vernier kardetud vaenlane? Ja kas oli Gneisenau käsk, kes kutsus teda Beneventi vürsti, selle intrigantse diplomaadi, lossi, ühenduses madam de Vernier'ga? Kas oli leitud ta süütu ühendus viimasega? Ei! Ei! Palais Talleyrand oli Venemaa tsaari peakorter ning juhtus tilhti, et juhtivad isikud seal nõupidamiseks kokku astusid. Nii oli kahtlemata ka see kord.

„Tulen kohe, allohvitser!“

„Teie käsuks, härra pealik! Härra pealik peab olema valmis veel täna öösel ära reisima, pean edasi teatama!“

„Hea küll.“ Allohvitser läks ja Stetten ruttas trepist üles, et anda teenrile käsku pakkida ta kohver ja et vahetada interiim-mundrit teenistusmundri vastu. Ilma aega võtmata veel kord Madeleine'i järele vaadata, lahkus ta vaevalt kümme minutit hiljem majast ja võttis esimese, vastutuleva tüüritõlla.

Gneisenau ootas teda juba tsaari eestoas.

„Armas Stetten, peate täna öösel sõitma kullerihobustega Fontainebleau'sse. Siin on kiri oberst krahv Truchsessile, kes saadab Preisi komissarina keisri Elbale ja keda kohata Fontainebleaus. Tas on mõned määrused krahv Truchsessile ja teade, et tema majesteet kuningas on määranud teid reisi kestel kestel krahvi adjutantiks. Soovin teile õnne huvitavaks ülesandeks. Nii — ja nüüd vaadake, et saate hobused, teil ei ole aega kaotada. Jumalaga, Stetten — õnnelikku reisi ja jällenägemist!“

Stetten võis lahkuda. Nagu und nähes astus ta alla laiast, heledasti valgustatud trepist, astus läbi särava portaali ja istus ootavasse sõidukisse, ta ei suutnud veel mõista, et pidi niipea Pariisist lahkuma, ilma sammugi astumata, et kuulda lähemat madam de Vernier ja Louisoni üle! Ja ometi pidi see olema. Ohvitser ei tunne viivust, austav käsk tuli täita!

Kaks tundi hiljem istus ta Prantsuse postilt saadud reisivankris, mille ette olid rakendatud neli hobust, ja kihutas läbi pimeda öö oma sihi poole. Asjatult oli ta katsunud enne ärasõitu kõnelda Rue Honoré vana majapidajaga — Madeleine oli end omas toas lnkustanud ja jäi kurdiiks palvetele ja ähvardustele. Ta ei vastanud isegi — v. Stetten kuulis ainult, et ta nuttis.

Talle näis, et ta seesmises elus oli lõppenud peatükk, et oli lõpule jõudnud episood, mis näis talle ilusa noorusunenäona. Ja ta huuled sosistasid ikka uuesti: „Jumalaga — jumalaga, Louison!“

Ja järgmistel päevad oma vaheldusriikaste sündmustega olid kohased, et olla heaks arstirohuks ülevoolava noormehe südametele fantaasiatele. Mis tähendab üksiku saatust, kui purunevad riigid ja langevad troonid!

Seal ta seisis, vägev mees, kelle tahte ees oli värisennud aastakümneid terve kontinent, kelle tujule andsid järele kuningad ja vürstid, kes oli sadasid tuhandeid viinud võidule ja kes oli ohverdanud teisi sadasid tuhandeid lugematutel lahinguväljadel Po'st kuni Inglise kanalini ja Manzanares'ist kuni Moskvani oma auahnusele — seal seisis Napoleon 20. aprilli hommikul Fontainebleau lossiõues ja jättis jumalaga oma kaardiväe väikese salgaga. Lihtsas, rohelistes mundris seisis ta oma truude hulgas, keiser, väejuhataja, väike korporal! Veel kord langes ta ees lipp ja ta suudles kotkast, kelle tiivad tema käsul olid laiutanud end merest mereni, kelle teravaid küüsi olid tunnud Euroopa väed!

„Elage hästi, seltsimehed!“

Ja veel kord kõlas, pisaratest lämmatatud, „Vive l'empereur!“ (Elagu keiser!), mis oli olnud vaenlaste hirm. Siis oli käsk ot-sas! Lõppenud keisri hiilgus, lõppenud il-mavalitsuse unenägu, mil ei olnud muid piire peale maakera piiride.

Sõidukid sõitsid ette.

„Kus on Constant?“

Constant, kammerteener, keda keiserlik käskija kullaga üle oli külvanud — puudus jumalagajätku päeval. Ta pidas paremaks jääda ilusale Prantsusmaale, kui järgneda oma peremehele Elbale.

„Kus ou Roustan?“

Roustan, mameluk, kelle oli toonud Na-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

poleon Egüptist, kes oli maganud lahingutes nagu truu koer ta ukse lävel, puudus! Ka talle näis kauge Elba ebameelitatav — langenud isandat ei maksnud enam teenida.

Vangistatud lövi ei öelnud sõnagi. Vaidkides astus ta vankrisse ja läbi ärkava kevade läks sõit ranniku poole.

Missugune sõit!

Stetten oli kaasa teinud Jena ja Anerstedti, Meemeli ja Tilsiti õnnetuspäevad. Ta oli näinud preisi kuningat põgenevat oma riigi kaugemasse nurka, kuninganna Luiset viletsust ja puudust kannatavat; ta oli olnud komandeeritud väikese eskordi juure, mis saatis raskelt haiget kuningannat Haffi lumist kallast mööda läbi jäise talvepakase, kui Königsberg enam kaitset ei pakkunud! Ja nüüd saatis ta sedasama meest, kes triumfeeris võitjana, maalt välja Elhale! Küll täitis ta südant mõte igavese õigluse ja kättemaksu peale, kuid sellega ühines ka imetus ja kaastundmus suure mehe vastu, kes nii äkki langenud kõrguselt sügavikku.

Mis võis selle süda tunda, kui kohtas päikesepaistelises Provence'is oma endist sõjaseltsimeesi Angerau'd, kelle ta oli teinud marshalliks, keda ta oli üle külvanud austuse ja rikkusega, ja kes nüüd esines häbematult. Mis pidi ta tundma, kuuldes sõimusõnu, mida iga uulitsapoiss karistamatult talle järele hüüda tohtis!

Orgonis levines kuulujutt, et elanikud kavatsesid keisrile kallale tungida. Istuti lihtsa einelaua ääres, kui üks teenritest tõi selle teate. Napoleon, kes ei olnud värisenud sajas lahingus, kahvatas. Ta palus Vene komissari, krahv Shuvalovi, mantlit, pani selga Austria voliniku, kindral Kelleri, valge mundri ja pähe Stetteni mundrimütsi, et teha end tundmatuks. *) Vägev tundis hirmu — tema, kelle ees olid miljonid värisenud, kartis, et langeb äreva pööbli ohvriks. Ja see mure lahkus tast alles, kui oli Inglise fregati „The Undanuted“i pardal.

Stetten ei olnud iialgi unustanud aupakumist langenud majesteedi vastu, ja näis, et Napoleon talle ja teistele saatjatele katsus näidata tänu iga tähelepanu eest. Kui fregatt 29. hommikul ankrui hiivas, seisis ta mõtetes laevalael, vaatas kaua kajakate mängu ja viipas Stetteni enese juure. „Te pöörate varsti isamaale tagasi, monsieur! Olen Preisimaad alati austanud, kuigi mind olud sundisid sinna sõda kandma. Ah, tore

Preisi vägi! Kuidas võitlesid need sõdurid! Nagu kangelasid — nagu kangelasid!“

Stetten vaikis, ta ei teadnud, kuhu sihtis keiser. Keiser vaatas aeglaselt kaugemale, Prantsuse rannikule ja algas siis uuesti:

„Jah, see kindel Preisimaa oma truu rahvaga! Teie kuningas on kadestamisväärne! Vaadake minu prantslasi“ — ta naeratas kibedalt — „kuidas pidasid nad end minu vastu üleval!“

Ta tegi pikema vaheaja. „Kuid ärge uskuge, et õnnetus mind maha rõhub,“ jätkas ta siis. „Ma ei ole õigupoolest midagi kaotanud. Algasin mängu tühjade kätega ja lahkun jõuka mehena, et alustada mõne miljoniga eraelu. Elbal tahan usinalt õppida, ajalugu kirjutada nagu siamaani teinud olen, tahan matemaatikat uurida — *) ja jälle vaatas ta mõtetes kaugusse, aeglaselt sinises udus kaugenevale kaldale.

„Te võite olla mulle väga kasulik, härra v. Stetten!“ ütles ta siis end sirgu ajades. „Kas tahate?“

„Kui seda lubab mu kohus, sire — muidugi!“

„Ärge kartke, et tahan ausat ohvitseri kohuseteele kõrvale meelitada. Võiksin ka mõnda teist härrat paluda ja olen kindel, et ükski mu palvet tagasi ei lükkaks, kuid tunnen teie vastu erilist usaldust, härra v. Stetten. Olen inimtundja — teie avameelne nägu meeldib mulle! Ja ma palun u nii vähe: mitte keisrina, vaid isana ja abikaasana pööran teie lahkuse poole. Kas kuulete, härra v. Stetten?“

„Kuulen, sire!“

Keiser hingas sügavalt, üle ta raudsete joonte lendas päikesehelk ja ta silmad löid särama: „Katsuge kokku saada keisrinna Maria Luisega ja mu poja, Rooma kuningaga. Viige mõlematele minult tervitusi, mida saadan neile Prantsusmaalt lahkudes, ja paluge keisrinnalt lokki mu lapse peast! Kas tahate, härra von Stetten?“

Noore ohvitseri südamesse asus sügava liigutuse tunne. See oli vägeva viimane palve — ta tahtis saada lokki poja peast! Mälestusmärgiks — armastusmärgiks!

„Luban Teie majesteedile, et tahan vähemalt katsuda,“ vastas ta.

„Hea, tänan teid, ja ma arvan, et seda väikest palvet tagasi ei lükata.“ Keisri hääl värises tasa. „Lokk saatke — jah, kellele? Ah — madam de Vernier'le, Rue Honorè. Teie leiate maja kerge vaevaga.“

*) Ajalooline.

*) Napoleoni omad sõnad.

Stetten tuksatus, kui kuulis nime, mis oli ta hinge raiutud sellest suust. Keiser märkas noormehe liigutust kohe ja vaatas talle teravalt otsa: „Teie tunnete madam de Vernier'd, härra v. Stetten?“ küsis ta inestantult.

„Muidugi, sire. Olin selles majas korteris. Kuid madam de Vernier ei ole enam Pariisis, ei ole ta enam oma tegude käskjanna.“

Teade äritas keisrit nähtavasti. Ta sammus laevalael edasi tagasi, peatas siis uuesti Stetteni ees ja küsis sunnitud rahuga: „Kas võite mulle lähemat teatada? Madam de Vernier on daam, kellest pean lugu.“

Stetten jutustas lühidalt, mis teadis, ja tegi seda lootuses, et saab keisrilt näpunäite, mis võiks teda viia Louisoni jälgedele. Kuid korsiklane seisis ta ees kivist raiutud näoga, nagu kuulaks ta adjutandi tähtsat teadet. Alles kui Stetten nimetas Beneventi vürsti nime, libises poolpõlglik, poolvaenulik naeratus üle marmorist joonte ja kui ohvitser lõpetas, ütles ta nagu mõtetes: „Vaene naine — kaitsesin teda, niikaua kui võisin; oli ette näha, et kaval rebane Talleyrand kasutab esimest juhust, et oma arvatavaid õigusi maksma panna. Oh, et ma selle olevuse kahjutuks ei teinud — selle salakavala hiilija! Pean neil oludel madam de Vernier mängust jätma!“ pööras ta siis uuesti Stetteni poole: „Palun teid anda mu poja loka härra v. Chabonlonile, kelle aadressi saate Pariisis.“ Ta mõtles veidi aega. „Et oleksite legitimeeritud, härra v. Stetten“ — keiser võttis uuriketi küljest väikese, lihtsa sõrmuse, mille sinisesse kivisse oli graveeritud „N“ ja ulatas selle Preisi ohvitserile — „võtke see sõrmus. Veel kord tänu. Ehk õnnestub mul kord seda paremini avaldada kui ainult sõnadga!“

Napoleon oli sel silmapilgul jälle keiser, näis peaaegu, et ta oli unustanud, et kõneles Preisi ohvitseriga. Ta noogutas Stette-armulikult ja astus siis aeglaselt fregatti komandandi juure, et alustada sellega juttu ilma ja tuule üle. Kogu sõidu kestes ei rääkinud ta enam asjast, mis oli Stettenile usaldanud.

Lõpuks ilmus väikese saare kaljune rannik, mille kitsal pinnal Napoleon tulevikus võis mõlgutada oma valitsejamõtteid, „Undanutedi“ reisijate silmade ette. See oli

Arthur Uibopuu,

Krediit Panga direktor ja juhatuse esimees suri 2. aprillil s. a. südamehaigusesse. Kadunu oli silmapaistvamaid tegelasi Eesti rahaasjanduses, ühistegelises liikumises, tähtsama kultuur ettevõtte „Estonia“ kontsert- ja teatrimaja ellukutsumisel, kui ka hankides raha Vabariigi raskel asutusaegadel. A. Uibopuu oli ka vaneima eesti korp. „Vironia“ asutajaid.

vilets kallas; siin ja seal paistsid kaljude vahelt oliivimetsad; kaljude küljes rippusid üksikud elanud nagu pääsukesepesad; lahes, kuhu sõitis fregatt uhkelt paisutatud purjudega, lebas väike, armetu linn Porto Ferrajo, Elba valitseja tulevane residents!

Mis läks läbi sügava mehe pea, kui nägi enese ees oma uut kodu, mida ainult pilge võis nimetada riigiks? Tema, kelle käsku olid kuulanud miljonid, pidi tulevikus rahulduma sellega, et valitses vaevalt kahe-teistkümne tuhande inimese üle; tema, kelle tahtmine oli loonud kuningaid ja neid troonilt tõuganud, pidi mängima liliputriigi vürsti, kus seni oli valitsenud väike riigiametnik!

Missugune alandus, missugune pilge Bonapartele!

Soovitame suitsetajaile kõrgväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Kindral-majoor Johan Unt,

suri 7. skp. pärast nelja päevalist vaevlemist. Teda haavas tundmatu terrorist mõni samm tema kodust eemal. Kuul tungis kindralile seljast sisse, läbistas selgroo ja vasaku kopsu tipu ning jäi peatuma rinnal rangluu kohal naha all. Kindral Undil on suured teened meie kaitseväge loomisel ja iseseisvuse rajamisel. Ta vormeeris 1918 a. 2. jalaväe rügemendi, oli siis diviisiülema abiks, kaitseleidu ülemaks ja 1920. aastast peale sõjaväeringkonna- ja ühtlasi Tallinna garnisoni ülemaks. Vabadussõjas ülenäidatud teened on hinnatud 1. liigi 2. järgu, 3. liigi 2. järgu vabadusristidega ja Läti Karutapjate ordu 2. järgu ristiga.

Napoleoni kolmiktäht oli langenud: kadunud kuulsus, purunenud võim — varisenud suurus!

Kuid raudse mehe näojooned ei avaldanud ta sisemust. Jah, ta võis heatahtlikult naeratada, kui fregatile lähenes lootsik prefektiga ja ametnik kinnitas saare uuele isandale ta „truude alamate muutmatut armastust ja austust,“ kui sadamapatarei roostetanud kahurid andsid tervituspauke, kui lõpuks väikeste pealinna elanikud teda huraheitetega teretasid. Suur näitleja, kes oli nii kaua etendanud ilmalaval esimest osa, oskas kohaneda ka uue, pisitillukese laeva kulissidega. Ja ehk elas juba neil tundidel ta rinnas lootus, et see Elba, mis säras

täna uue valitseja auks ebaharilikus lipu-ehetes ja kelle pojad imetlesid muinasjutulist sõjakangelast, kes neile, nagu nad arvasid, tõi miljoneid — et see Elba oli ainult episood ta elus! Mispärast pidi ta olema hukkunud, napoleoniidide õnnetäht, millesse ta oli kindlasti uskunud, mida ta oli usaldanud! Kas ei olnud see ainult pilv, mis kattis teda möödaminevalt, et ta säraks inestanud ilmale seda heledamas valguses?! Missuguseid muutusi ei olnud ta elus läbi teinud seitsaadik, kui kahurväe lihtne allleitnant oli saanud õlalapid, kui noor oberst oli võtnud Touloni, kui nooruslik kindral oli võitnud Austria väe Itaalias, kui ta oli lasknud Prantsuse lippudel võita püramiidide tuhandeaastase varju all — kui ta oli vahetanud vabariigi esimese konsuli kolmnurga keisrikrooni vastu!

Veel lamas terve elu ta ees — veel ei võinud, veel ei tohtinud ta karjäär lõp olla!

Ja võitja keisrite ja kuningate üle langetas tänades pea Elba saare truude alamate hõiskamistel ja võttis mütsi peast, kui Porto Ferrajo esimesed kodanikud talle austavalt lähenesid. Ja siis ajas ta end sirgeks, et igatüki tundis: veel olen ma Napoleon ja jään selleks ka sel üksikul rannikul!

Kaks päeva viibisid võõrad komissarid Porto Ferrajos. Veel kord võttis keiser neid vastu, et neid armulikult tänada. Ta sammutas ühe juurest teise juure ja kui jõudis Stetteni juure ja talle ulatas käe, selle pehme, jaheda käe, mis ei näidanud, kuidas ta mõõka oskas tarvitada, lendas ta silmist lühike välg Preisi ohvitseri poole. Ta ütles ainult: „Et teie käsi hästi käiks, härra v. Stetten!“ — Kuid see tundis, et pilgus peitus manitsus ja meeletuletus.

„Undautes“ viis liitlaste komissarid jälle Prantsusmaale, Touloni, tagasi. Enne kui fregatt sisse sõitis Prantsusmaailusama sõjasadama toredasse lahte, mille kindlustel lehvis juba Bourbonnide valge lipp, kohtas ta väikest alust, mis sõitis Neapoli lipu all. Tilluke laev, nähtavasti ainult rannasõiduks ehitatud, tuli fregatile nii lähedale, et selle pardalt võis ära tunda nägusid ta peal.

Stetten seis ühe inglise mereväe ohvitseri kõrval komandosillal ja vaatles tähelepanelikult ilusat, väikest laeva, mille nimi oli „Anna Maria“ ja mis paisutatud purjega kiirelt edasi libises. Äkki ilmus ta näole põnevus ja ta põskedesse hele puna. (Järgneb).

Printsess.

Norra kirjanik **Vilhelm Krag.**

Lugu sündis tol ajal, mil sõjalaev „Norne“ veel igal suvel pikuti ranna äärt mööda sõitis. Tema pardal viibisid väikesed, magusad kadetid ja pisut suuremad, ilusad leitnandid ning kõige kõrgemal kommandosillal käre kommandant paljude kuldnööride ja ordenitega. „Norne“ sõitis linnast linna, ballilt ballile, seikluselt seiklusele; mõnikord juhtus, et ka mõni noor prints pardal viibis; oh, see oli nii armas ja sugugi mitte upsakas, ja ta rääkis ka Rootsi keelt, ja see oli nii imeilus keel, et kõik noored daamid veel vähemalt kaks nädalat pärast printsi külaskäiku rootsi sõnade peale komistasid.

Aga ei tohi arvata, et igale neiuale õnn oleks osaks saanud printsiga tantsida; oh ei, see au eelistajateks said vaid linna kõige peenemad daamid. Sellepärast tekkis juba kaua enne printsi tulekut äge tüli, milliseid daame kõige peenemateks tuleks arvata. Kõrged ametnikud koputasid oma kõrgele auväärilikkusele, kõige rikkamad konsulid haarasid kinni tõsiasjast, et nad siin linnas juba nii ja nii kaua on elanud, sest ametnikud polnud ju muud kui tulijad ja minejad.

Sellepärast oli prints, kes sellest midugi midagi ei aimanud, süüdi paljudes vaenlustes, mis võisid kesta mitu põlve ja mille põhjuseks oli vaid française.

Kui prints oli kohusetantsud sooritanud, nimelt tantsud kõige peenemate daamidega (kes tihti õige elatunud olid), tohtis ta enesele valida kõige ilusamad daamid ja need tantsule paluda. Ja kui ta oli ühe ja sama neiuga enam kui ühe tantsu tantsinud, siis äratas see tähelepanu; nagu aupaste jäi see selle neiu hilisema elu ümber heljuma, et prints temast nii vaimustatud olnud ja temaga — vahetpidamata tantsinud.

Aga kõigist rannalinnade noortest daamidest, kelle pea ümber printsi aupaste heljus, seisis preili Henriette Pramsgaard tingimata esimesel kohal; ükski teine ei olnud saanud sellise eelistuse osaliseks.

Sest see oli tema süü, et sõjalaev printsi

käsul poolteist päeva enam sadamas seisis kui õigus.

Kommandant sai oma ülemuselt selle hilinemise eest käreda noomituse, aga pool aastat hiljem saadeti temale selle haava plaastriks kõrge rootsi orden.

Kes oli nüüd see preili Henriette Pramsgaard, kelle südametunnistusel oli esiti see noomitus ja siis orden? Tema isa ei olnud piiskop, ei ametnik ega kindral. Ka mitte konsul ei vanast ega uuest sordist; tema oli lihtsalt Pramsgaard Mõglestue mõisas, aga õieti aitas juba sellestki.

Metsad ja saeveskid olid ta omad, enam kui sada veist oli tal ja hulk peeneid hobuseid tallis, ja Mõglestue oli ilusamaid mõisaid kogu maal.

Pramsgaard oleks võinud Mõglestuel olla kammerhärä; temale oli pakutud tiitleid ja võtmeid, aga kõige peenem oli see, et Pramsgaard oli vastanud: „Tänan!“ Tema tahtis ise härra olla, see Pramsgaard. Kedagi ei tahtnud ta teenida, isegi mitte Stokholmi kuningat. Nii peen oli Pramsgaard, kuidas jutustati.

Aga mis temast ka sosistati, tema oli ja jäi Pramsgaardiks Mõglestuel; see oli vähemalt sama hea kui kõrge ametnik või kindral. Henriette oli ainus laps majas, kogu mõisa ainus pärija, nii siis õige kuldilind! Tema ema oli varakult surnud, mispärast ta välismaale saadeti peenemaid kombeid õppima. Inglismaale, Prantsusmaale ja Helveetsiasse, kuidas tollekordne mood nõudis.

Ja millised kummalised riided tal kõik olid selga panna, loomulikult kõik Pariisist; ja printsiballi jaoks oli temale kleit saadetud, mida ainult naisekäsi oskab kirjeldada: hele kevadepilv tullist ja ehteist ja õhust, ja roosipungadest diadeem toredate blondjuuste ümber.

Prints jäi otse hingetuks, niipea kui ta teda nägi; vaevalt oli ta kohustantsud tantsinud, kui ta juba preili Henriette juures oli, kelle kõrvalt ta kogu õhtu enam ei lahkunud. Ja nad kõhistasid kabinetis ja jalutasid puiestikus, ja kogu aeg rääkisid nad omavahel prantsuse keelt. See oli õieti

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

kõige hullem, sest seda ei mõistnud ju keegi, isegi kui kuulatati, nii hästi kui suudeti. Aga need kaks rääkisid vististi midagi õige lõbusat, sest nad naersid ja särasid vallatult. Preili Henriette punastas tihti ja pidi oma näo lehviku taha peitma, kuna prints nagu sõdur valjusti naeris ja oma suuri valgeid hambaid näitas.

Enesestmõistetavalt tundsid kõik daamid, kõige vanemast, valvavast vanaemast hakates kuni kõige vähemani värskeltleeritatud süütuseni, endid moraalselt pörutatutena, ja see oligi ju liig hull! Mispärast alandas preili Pramsgaard ennast ometi niiviisi kõigi inimeste ees!

Ka järgmisel päeval polnud asi parem; siis oli ball „Norne“ pardal; oh, asi läks seal veel hullemaks. Ja lõppes sellega, et prints Henriette kutsus paadiga sõitma, nemad ainult kahekesi. Kes on seda küll varem kuulnud!

Aga skandaal jõudis haripunktile, kui preili Henriette printsi, kommandandi ja paari teist ohvitseri mõisasse einele kutsus, ehk küll sõjalaev juba eelmisel õhtul oleks pidanud merele sõitma.

Kutse võeti vastu! Preili Henriette ise sõitis, neli hobust tõlla ees, sadamasse, ise ka hobuseid juhtides. Prints kõrval, sõitis ta kodu einele, mis oli nii suursugune, et linnast kedagi teist sinna ei kutsutud.

Seda haavamist pole iial unustatud; anti nii Henriettele, kui ta isale märku, mis neist arvati.

Noh, Henriette ei võtnud seda südamesse. Varsti selle järele reisis ta Pariisi, nii lustilik ja rõõmus, kui ei oleks ta kõiki neid hapuid nägusid märganudki.

„Hm, hm,“ sosistasid inimesed. Imelik kiirus oli selle reisiga Pariisi — kas tahtis ta seal kellegagi kokku saada? Kas olid prints ja tema seal enestele kohtamise määranud?

Suur Jumal, mis see tüdruk ometi arvab? Ta pidi ometi märkama, et prints teda ainult ninapidi vedas. Või lootis ta saada printsessiks? Ohohoh! Seda võis sest ninakast tüdrukust juba arvata!

Aga järgmisel aastal tuli ta jälle koju, ilusam, lustilikum ja toredam kui iial enne. Ei paistnud mitte, nagu oleks teda südamevalu vaevanud, ja kõige hullem oli, et kõik abiellumisealised mehed linnas nagu hullud temale järele jooksid. Printsi skandaal polnud ta lugupidamist vähendanud rumalate meeste silmas, oh ei, tema võitmine oli veel meelitavam.

Armastus möllas meeste hulgas kui katk;

nad jätsid oma armsamad maha, et preili Henriette korvi saada, sest see kerge-meelne nõid naeris neid kõiki!

Siis tuli garnisoni keegi noor ohvitser, kes oli kõigist teistest teistsugune. Hiigla kasvuga, tore kavaler, aga tõsise olekuga, münditud tahtest ja raassist. Kardetav mees naistele. Tema oli üks neid, kes sihi saavutavad, kui nad selle kord enestele on määranud; tema sammus selle poole, ega kartnud mingisugust takistust.

Leitnant Storm armus kohe preili Henriettesse ja tema armastus oli sentimentaliiteedita; ta lükkas kõik neiu austajad kõrvale ja tahtis olla ainsaks kukeks korvis.

Ja näis, nagu oleks preili Henriette tema vastu tõesti huvi tunnud. Leitnandi tormilik, kirgeline rünnak oli neiule uudis ja harjumatu; see oli hoopis teine, kui teiste alandlik imestus, millega ta harjunud.

„Noh, ometi viimaks!“ ütlesid inimesed. „Nüüd saabus kull. Siis selline jõumees ja taltsutaja pidi ta olema!“

Ja austajad loobusid pikkamisi oma püüetest, mitu neist läks oma endiste armsamate juure tagasi, kes neile ka magushapu näoga andestasid. Aga sündis ootamatus, kui leitnant Storm kosjas käis; ta sai korvi — tema nagu kõik teisedki enne teda.

„Nüüd,“ arvasid inimesed, „on preili Henriette vististi täiesti hullunud. Ta oleks pidanud rõõmustama, et sellise hea mehe saab kui leitnant Storm; oleks pidanud meeles pidama, et ta ka enam noor ei ole. On tal nüüd parem vana piigana istuma jääda!“

On enesestmõistetav, et leitnant Storm mures ja pettumuses otse meeletu oli; seda juhtus igale meesolevusele, kellele preili Henriette korvi andis. Keegi teoloogia kandidaat oli meeleheites isegi Madagaskari saarele misjonäriks läinud.

Leitnant Storm võttis asja teisiti vastu. Tema läks ruttu sõtta, ja see sobis hästi, sest just sel ajal peksid rahvad üksteist kusagil Lõuna-Euroopas kui hullud. Leitnant Storm hankis enesele telegrafi teel paberid ja läks tusesel näol; oli selge, et ta läks surma otsima. Jah, preili Henriette oli mänginud kardetavat mängu!

Aga südametunnistus! Oh, mitte mõhkugi! Sama säravalt kui enne käis ta ringi; paar kuud hiljem reisis ta Pariisi lõbustuma. Leitnant Storm ei langenud, nagu inimesed oodanud, aga ta ei olnud surma eest ka hoidunud. Vastuoksa, tema julgus oli tuntud kogu maailmas. Ta sai ühe aumärgi teise järele. Viimaks andis talle ta kindral la-

hinguväljal veel ülesnäidatud vaprus eest „aumõõga“.

Leitnant Storm reisis koju. Ta riietus gaalamundrisse, ehtis ennast aumärkidega ja aumõõgaga ja kõige, mida ta võis enese külge riputada. Ja siis külastas ta kohe Möglestuet, kus preili Henriette nüüd üksipäi valitses, sest vana härra Pramsgaard oli juba aasta aega surnud. Hurmavalt ja naeratades andis preili Henriette julgele sõjakangelasele veel kord korvi. Leitnant Storm lõi kannad kokku ja lahkus, igavesti silmast kadudes.

Oli arusaadav ja loomulik, et preili Henriette viimastel aastatel pisut paksemaks paisus. Ta oli nüüd juba ligi kolmkümmend aastat vana. Muidu viibis ta palju reisidel. Pariisis oli tal oma korter, kes võis teada, mis ta seal tegi? Kodus Möglestue lossis viibides elas ta enamasti kõik aeg oma tubades, neid ise oma maitse järele sisse seades. Ta laskis vanad mööblid pööningule viia ja tellis enesele välismailt uued mööblid vaguni vaguni järele. Väikesed, kullatud toolid, pisikesed kummutid, portsellaanpiltidega lukuaukude ümber, paksud vaibad, rasked eesriided ja toredad aknakatted. Ainult valitud tohtisid ta tubadesse minna; aga ükski ta sõbranna polnud näinud veel ta magamistuba. See oli kõige püham paik. Kuid ta kammerneitsi jutustas mõndagi. Eriti vannist ja marmoribasseinist külma ja sooja veega. See oli kuulmatu, neil päevil mitte mõeldav luksus.

Siis tuli linna keegi laevakommandant o-jalgne merikaru, kel punane, tursunud nägu, hall põskhabe ja peaaegu paljas pea. Hirmus nägi ta välja ja hirmus oli ta ka, nagu ta kohta liikuvad jutudki. Ta oli üle viiekümneme aasta vana, lesk, ja tal olid täisealised lapsed; aga see kõik ei tähendanud midagi. Tema nimi oli lihtsalt Olsen ja enamaks ta ennast ei pidanudki. Ei, Olsen oli ta nimi ja Olsen ta oli; rahva keskel võrsunud mees, kes ise enesele elus tee teinud. Tema külastas neid, keda ta pidi külastama, ja muidugi võeti Olsen vastu kui kõrge mees, kes ta ka oli. Aga sõnagi lausumata olid „vaenlased“ ometi otsusele jõudnud, et tema ja heade perekondade vahel läbikäimine ei või sobida; tema võis rahulikult jääda klubisse ja hotelli ning seal oma metsikut elu jätkata. Ta pidi

Lihavõttejanes üllatusena kübaras.

C. Lohmann, Blankenese.
Ülesvõte Voigtländer-Heliariga.

tunda saama, et ta kui ebamoraalne mees peente seltskonda ei sobinud.

Laevakommandant külastas ka Möglestuet. See polnudki dieti tarvilik, aga ta oli niipalju kuulnud sest väljas elavast peenest, poolvanast preilist, et talle lust tuli teda külastada. Ta oli kõik lood teada saanud, mis temast linnas räägiti. Rootsi printsist ja kõigist kosilastest ja leitnant Stormist, kes kaks korda korvi saanud. Ta andis preilile nimeks „printsess“ ja kogu linn leidis, et Olsen nalja oskab teha. Peagi hakati preili Henriette'i igalpool linnas „printsessiks“ kutsuma.

Preili Henriette võttis teda oma tubade taga aiakojas vastu. Laevakommandant oli teda enesele teisiti kujutlenud; neiu nägi noorem välja kui inimesed ütelnud; ta oli ka täitsa loomulik ja mitte suguni edev.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Ja kui külaline riskeeris üht mahlast lugu jutustada, naeris preili rõõmsasti. Ei mõtelnudki minestusse langeda.

„Kui seda sorti asju veel rohkem teate, jutustage aga,“ naeris ta.

Noh, ei tulnud seda, mida külaline oodanud ja arvanud. Ta võis kõik tagavaras seisvad trumbid välja tuua, ja tahtis neiu eluruume näha. Eriti huvitas teda „neitsipuu“, neiu magadistuba, mida seni veel keegi polnud tohtinud vaadata. Aga nüüd tuli Olsen ja ei lasknud ennast tagasi saata!

„Muidugi, palun, tulge siia, härra kommandant!“

Kui kommandant tuppä jõudis ja edasi magadistuppa tahtis minna, asus neiu käsi välja sirutades ukse ette.

„Siia ei pääse keegi, isegi mitte Teie, härra kommandant,“ naeratas neiu talle näkku.

„Oh mis,“ ütles Olsen, kahmas „printsessi“ ümbert kinni, nihutas ta kõrvale ja läks magadistuppa, kus seisis lumivalge voodi, mille kohal asus kahvatupunane siidtaevas. Kui külaline sealt jälle väljus, seisis neiu, ise näost tulipunane ja silmad maas, kesk tuba. Ta oli nii abitu, et Olsen esimestkorda häbi tundis.

„Olen tõesti hirmus elukas,“ ütles ta, „väga palun, ärge olge minule sellepärast pahane!“

Nüüd tõstis neiu jälle silmad ja vaatas temale tõsiselt näkku:

„Selles on teil õigus, olete hirmus elukas! Ja peksuväärt olete ka, aga et ma teid paraku ei saa peksta, siis jääge trahviks siia ja sööge minu seltsis lõunat.“

Kommandant Olsen uskus vaevalt kõrvu. Milline naine! Ta kohmetus nagu koolipoiss.

Ja siis veel lõunasöök! Ja siis veel tore jalutuskäik läbi roosiaia ja ilusa kasepuiestiku! Ja siis vestlus kamina ees neiu parimas toas. Ja õhtu taga järele. Lambid hulga tuledega kõigis nurkades!

Kui kommandant kesköö paiku linna läks, põles tuli ta vananevas südames!

Oh, nii metsikult polnud see veel iial põlenud! Isegi mitte siis, kui ta alles veel oli leitnant ja õndsas Sofiega tiivariputas. Piip ja prillid, oli see alles naine!

Ja häda sellele, kes nüüdsest peale preili Pramsgaardist veel julges rumalaid jutte rääkida!

Kui kommandant oli lahkunud, käis preili Henriette tubades rahutult ringi. Suur Jumal, mis oli ometi juhtunud? Mis temaga oli? Mis magus kohmetus oli see kõigis ta mõtetes, see rõõmus hirm, suur Jumal, mis see ometi oli?

Või . . . ! Kas see võis olla võimalik? See vana mees? See jämesuu, see hirmus müristaja! Kas võis see tõesti olla võimalik? Jah, nüüd sai linn midagi, millest võis klatshi keerutada. Tuleb kommandat Olsen „printsessi“ juure külla, ainult et temaga nalja teha, ja lahkub siis alles öösel. Siis ilmub ta klubisse, mis on temaga neil paaril tunnil olnud? Tõsine kui kirikuleht, pühalik kui kabel.

„Ärgu mulle keegi enam ütelgu „printsess“! Preili Pramsgaard on ta nimi! Mina ei luba kellelgi tema kohta midagi paha ütelda. Muidu on tal minuga tegemist. Mõistsite?“

Järgnevail päevil ja nädalail ei räägitagi muust kui kommandandist ja preili Henriettist. Milline paar! Alati koos, vara ja hilja. Ilus paar. Ja enne kui märgatakse, on nad abiellunud. Kihluseta ja kõigeta. Tõesti! Lähuvad ühel päeval pürgermeisteri juure ja kohe on nad mees ja naine inimeste ja Jumala ees. Aga kui maailmas piisut loogikat leidub, siis peab see abielu saama õnnetu, väga õnnetu. Ja lahutatud sama ruttu kui sõlmitud.

Aga oh, mispärast. Kui kaks inimest maailmas õnnelikud on, siis on need kommandant Olsen ja tema naine. Vihastu kas või kollaseks! Õnnelikud nagu kaks poisikest on nad, ja nüüd on nad juba kaheksa aastat abielus ja lapsi on neil, mullu olid isegi kaksikud.

Ja Olsen on ikka veel vana Olsen, ta moka on veel sama suur kui enne. Ainus muudatus on, et ta nüüd tüdrukuid enam ei salli, vaid ainult Henriettele elab.

Ja see on sama noor ja uhke kui enne, reisib Pariisi nagu ennegi, võtab nüüd aga Olseni kaasa.

Ja nüüd üeldagu mulle veel, et siin veidras maailmas imet ei stinni!

Reederi saladus.

Saksa kirjanik **Valter Meckauer.**

Veseri tuletorn Hohewegil, Bremerhave-nist kolmkümmend kilomeetrit loode pool, püüdis ilmaaegu läbi tungida udust, mis nii madalas rippus, et ta peaaegu kõrgel-käivaid vooge puudutas. Oli kella kuue paiku õhtu, aga juba valitses täielik pime-dus. Laevasireenid hulusid. Reeder Jakob Lettingeri kuus kaluripaati ei olnud tagasi tulnud, enne kui torm algas, ja reeder ning tema prokurist Sven Svenson ruttasid ise sadamakontorist läbi maru merekaldale, kust üks mootorlaev kahe tunni eest oli läinud hädalistele abi viima.

Mootorlaev oli parajasti sadamasse tagasi jõudnud ja viie paadi mehed kaasa toonud, kuuendat, „Kajakat“, polnud nähtud. Ree-der käskis laeva uuesti sõiduvalmis seada, ehk küll kapten kasvavale tormile vaadates seda tegemast tõrkus. Reeder lükkas ta vi-haselt kõrvale ja kisendas:

„Nüüd võtan mina komando enese kätte; kes kaasa ei tule, lendab!“

Aga Sven Svenson astus ruttu ette.

„Minust vanast merikarust ei ole kahju,“ ütles ta ja seisis juba sillal.

Jakob Lettinger märkas kord jälle vahet uute teenijate ja vana, ustava kaastöölise vahel. Aga ka Sven Svensoni ettevõttel polnud tagajärge. Kuuenda paadi meeskonda ei saadud enam päästa; ainult üks mees leiti laibana.

Kui reeder Jakob Lettingeri teenijaskond hommikul pärast seda tormiööd sadamakontorisse ilmus, nägid nad ootamatut nähtust. Olles alles ärevil eelmise päeva sündmus-test, näis neile, nagu oleks uus koledus vaid eelmise päeva järg. Nad ei suutnud taibata, et siin vana firmat oli tabanud uus löök, ja otsisid põhjust sellest, mis enne olnud.

Kõige pealt ei taibanud keegi, et Sven Svenson, kes juba viisteist aastat nende shefi usaldusealune olnud, võis üle öö muu-tunud olla vargaks. Sest kõik tunnused ja tegurid, mis nad nägid, kinnitasid nende kahtlust: rahakapp oli lahti murtud, kapid, mille võtmed ainult tema käes, olid lahti ja tühjaks röövitud. Kadunud olid sealt kõik

väärtpaberid, aktsiad ja rahatshekid. Teda ennast ta korterist ei leitud ja ta majapi-dajanna ütles, et ta eile õhtust saadik enam koju ei olla tulnud.

Nad teadsid, et Sven Svenson pärast reederi lahkumist veel oli üksi kontoris-se tööle jäänud, ja Jakob Lettingeri kaheksa-teistkümnepäevane onupoeg Lars Lettinger, kes viimasena enne Svensoni kontoriruu-mist lahkunud, kinnitas, et sadamast läbi minnes kontoris veel olla tuld näinud.

Kõik kartsid hetket, mil Jakob Lettinger kontorisse võis ilnuda, ja kellegil polnud julgust temale kohutavat teadet viia, tun-des tema äkilist meelt, mis ebaõige tegut-semise puhul karistas nii süüdlast kui ka süütit.

Mis asja eriti pahaks tegi, oli see, et just eile sisse oli tulnud poolemiljoniline summa, mida päästetööde pärast ei olnud saadud enam panka viia. Raha oli maks-nud reederile ühe transpordifirma esi-taja uute veolaevade ostmiseks, ja Lars Lettinger oli kuulnud, kuidas ta onu oli kahtlust avaldanud nii kõrget tsekki ööseks rahakappi jätta, millele Sven Svenson oli vastanud:

„Kapp on tule- ja vargakindel: ainult meil kahel on tema võtmed, või ei usalda Teie ka mind enam?“

Reeder oli teda usaldanud ja nüüd oli õnnetus sündinud.

Pika arupidamise järele otsustas teeni-jaskond ühel häälel, et Lars Lettingeril kui sugulasel kõige vähem on vallandamist karta ja et ta sellepärast peab reederile viima teate prokuristi kuritööst ning põge-nemisest.

Raske südamega läks Lars teele. Tema, kes hoopis teisel pool linnaservas elas, käis harva teiselpool onu villas, kus see oma majapidajannaga elas.

Kui Lars lukus aiavärava ees kõlistas, valdas teda äkki uus kabuhirm. Kestis kaua, enne kui majapidajanna värava lah-tistas. Lahtistaja ei tulnud õuest, vaid täna-valt, turukorv käevangus.

„Kui ma väljusin, polnud ta veel tõusnud:

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Väikene üllatus.
C. Lohmann, Blankenese.
Ülesvõte Voigtländer-Heliariga.

vististi külmetas ta ennast eile tormi ajal, noor härra," ütles naine ja avas värava.

Vaevalt kuulas Lars tema juttu.

„Pean temaga viibimata rääkima," ütles ta, „ka kui see talle meelt mööda ei ole.“

Ja ilma naise hoiatust tähelepanemata ruttas ta maja kotta. Tume vaikus valitses igal pool.

Lars ruttas trepist üles ja koputas esiti tasa, siis ikka kõvemini onu magadistoa uksele. Aga kõik jäi vaikseks. Majapidajanna ruttas tema juure, aga tema lükkas ta kõrvale ja pörutas rusikaga uksele. Ka seekord ei tulnud vastust.

Õudne hirm asus ta südamesse. Ta lükkas ukse lahti ja nägi hirmsat pilti: voodis lamas Jakob Lettinger, vaevalt särk seljas; see oli verine ja surnu nägu oli suure laskehaava läbi täiesti tundmatuks muutunud. Surnu voodi kõrval öölaual seisis kiri. Lars avas selle ja leidis ümbrikust ruttu kokku pandud sedeli, millele pliiatsiga oli kritseldatud:

„Lahkun vabatahtlikult elust; sest ma

olen pankrott. Tegin täna öösel oma eluga lõpuarve ja nägin, et olen viimaste laeva-sõitute läbi kaotanud oma varanduse. Et mitte hädaohtu saata ka võõraid, siis telegrafeerisin täna eilsele rahasaatjale firmale, et ta tsheki väljamaksmise pangas seisna paneks. Tsheki ise, mis selleläbi kaotanud väärtuse, andsin ma ühes teiste vähemate väärtpaberitega oma sõbra ja kaastöölise Sven Svensoni kätte hoiule, kes peab katsuma neid rahaks teha. Sven Svenson tuleb, kui ta minu ülesanded täitnud, tagasi ja jätkab minu äritegevust. Tema aadress on: Pariis, madam Françoise Jarel, Rue du Chateau d' Eau.

Jakob Lettinger.“

Äri masinistid, tütrimed, madrused, kaptenid ja äriteenijad tulid kokku ja otsustasid asja politseile mitte teatada, et äri nimi kahju ei saaks. Telegrafeeriti ka tsheki saatjale firmale ja saadi vastus, et reeder telegramm neile öösel kätte jõudnud ja nad tsheki on tühistanud. Seega kadus ka prokuristi süüdistamine.

Nüüd sõitis Lars Lettinger Pariisi ja leidiski Sven Svensoni antud aadressil. Svenson kahvatas noortmeest nähes, toibus aga kohe jälle, niipea kui ta peremehe kirja lugenud ja lubas rõõmuga veel enne matuseid Bremerhavenisse tagasi tulla.

Kaua seisis ta teisel päeval kadunu laiba ees ja puna ning kahvatus vaheldusid ta näol. Lars nägi seda, arvas aga, et see tema meeleliigutusest tuleb kallist peremehet lahkudes, kellega ta nii kaua aastaid oli üheskoos tööd teinud.

Sven Svenson võttis veel samal päeval äri üle ja temal õnnestus firmat kahju eest hoida, kuna keegi asja tõsist seisukorda ju ei teadnud.

Möödus kaks kuud. Saabus sügis. Algas pime novembriõhtu. Tänavad olid inimestest tühjad. Lars Lettinger istus oma väikeses toas ja luges raamatut. Väljas pladises vihm vastu aknaid ja Lars tundis üksindust, mis temale onu surmast saadik eriti raske oli.

Äkki kuulis ta väljast tänavalt hüüet.

Ta kummardas aknast välja ja nägi üht meest, kes temale tuttav näis, ilma et ta oleks teadnud, kes ta on. See mees hüüdis talle, et ta värava avaks.

Lars tahtis saata talitajanna, kuid see magas juba. Nüüd läks Lars ise alla ja avas värava.

Tema ees seisis — onu.

Külm värin hoovas temast läbi. Ta tah-

tis väravat kinni lüüa, aga kodukäija oli juba värava vahele astunud, ja sellepärast jooksis ta ruttu läbi pimededa koja trepist üles, avas toaukse ja lõi selle oma taga kinni, ust lukku pöördes.

Agas mõni minut hiljem helistati kõvasti. Ta jalad olid rasked kui tina ja põksuval põuel kuulis ta, kuidas talitajanna oma toast tuli ja kojauksele lähenes. Ta kargas jalule, kisendas, et teenija ust ei avaks, aga see oli juba sündinud ja sisse astus isik, kes sarnanes surnule.

„Mis Te tahate?“ kugistas Lars hirmunult.

Võõras sammus vaikides nooremehe toa poole ja astus tuppa, ust oma taga kinni pannes. Siis istus ta toas laua ääre ja ütles tasakesi:

„Tulen tagasi. Miks sa värised?“

Ja jutustas temale, et ta pole surnud olnudki, vaid et Sven Svenson, nagu nad kõik õieti oletanud, oli saanud roimariiks.

„Kui ma tol ööl rahutult kontorisse läk-

sin, leidsinapid lahti murtult. Aimates olukorda, pidin katsuma oma krediiti hoida ja oma rahast päästa, mis veel võimalik oli ja see oli ainult nii võimalik, et ma Sven Svensoni petsin ja ta oma järeltulijaks määrasin selle mõttega, et ta siis tagasi tuleb. Ma tõin õhtul uppunud kaluri laiba kuurist, panin talle omad riided selga ja asetasin ta oma voodisse. Hirnus raske oli mul vaese surnud poisil nagu kuuli abil tundmatuseni purustada, aga mure minu teenijate eest, kes kõik oleksid teenistuseta jäänud, ajas mu sellele meeleheitlikule teole. Tsheki olin ma telegraafi teel lasknud tühistada.“

Lars langes onule kaela. Sven Svenson aga vangistati veel samal ööl. Iial ei kuulnud ta vanglas, et Jakob Lettinger öösel, mil ta kuriteo tegi, tema töökuue taskust oli leidnud kirja, milles ta armuke Françoise Jarel temalt palus temale saata viimati Norderneys lubatud jahtlaeva ja selle juures oma Pariisi aadressi teatas.

Tio.

Krahv Peter von Manteuffel.

Tio! tohin jutto aeda?
Vägga kartlik minno keel!
Kui sa minno juttud kulet,
Armastad sa siis mind veel?

Jaaniõhto tulle juris
Näggin ma sind kiikme peäl,
Seal ma kuulsin mitto laulud,
Kuulsin sinno helde heäl.

Kiikmest tuul sul tõstis keiksed,
Mustad juuksed pärgä peäl;
Rõmsa süddaga ma näggin
Sinno kanna valge kael.

Pilliga siis koddõ viidi,
Koio läks siis pois ja mees,
Minna üksi kiikme jures
Ollin suure murre sees.

Ei sa läinud minno meelest,
Ei mo südda jätnud sind;

Ja ma soovsin koik se ööse,
Armastakse sinna mind!

Kuule Tio! mitto päavad
Ütles sulle minno silm,
Et sa armsam minno meelest,
Kui se ello ja se ilm.

Kuule Tio! kui sa mitte
Kät mul annad tõeste,
Ei mo silm siis nutta enam,
Ei mul enam paistab pääv.

Kui sa pead joulu pulmad,
Kiriksand siis mattab mind:
Ei sul polle rõmsad pulmad,
Surma kell siis vihkab sind.

Ärra teise mehhe võtta,
Auast kutsud sa mo hing!
Ööse ajal sāngi jures
Kuuled sa mo nut ja ving.

*) See luuletus on tähttähelt ära trükitud Tallinnas 102. aasta eest ilmunud saksakeelsest ajakirjast „E s t h o n a“, mis ilmus 1828—1829 aastani ja on trükitud Lindforsipärijate trükikojas. Laul on ilmunud seal Eesti keeles ja peaks sellepärast laiematele ringkondadele huvi pakkuma.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Depoo.

Austria kirjanik **Jo Hanns Rösler.**

Kesk-Euroopa Pangatühisuse laia fassaadi ees peatus sõiduk. Sellest astus härra.

"Oodake."

Autojuht tõstis käe mütsi ääres.

Härra kadus klaasist tiibukse taha.

"Härra direktor isiklikult."

"Keda võin teatada?"

Härra ulatas kaardi:

"William C. C. Brown."

Midagi muud. Ei tiitlit. Ei kutset. Ega aadressi.

William C. C. Brown ootas.

"Härra direktor laseb paluda."

Härra astus sisse.

"Tahakin teie juures sularaha deponeerida. Kakssadatuhat riigi marka. Neljaks nädalaks."

"Avame teile konto."

"Ei. Deponeerin selle summa."

"Konto kannab protsente."

"Ütlesin juba, et tahan ainult deponeerida."

"Muidugi. Loomulik. Nagu ise soovite," katsus direktor veel kord, "kuid luban enesele tähenduse, et just praegusel silmapilgul on eriliselt soodsad lühiajalised paigutusvõimalused. Võiksime teile lubada kümme protsenti."

"Kümme protsenti? Kui suur on panga varandus?"

"Oleme eraettevõtte. Mu isa perekondline asutus."

"Varandus?"

"Kolm miljonit."

"Sularaha?"

"Mitte just — kuid head kindlustused —"

"Täna. Loobun."

"Meie depoo protsent on kaks tuhandelt."

"Nõus. Täielik tagatis?"

"Ühes kinnitusega."

William C. C. Brown võttis aktitaskust kümme rahapakki, millest igatüks sisaldas kakskümmend uut tuhatmargatähte.

"Palun üle lugeda."

Direktor libistas tähed läbi sõrmede.

"Õige. Täna."

"Kviitung?"

"Kohe," helistas pankur, "prokurist teiseks allkirjaks."

Kolm minutit hiljem lahkus härra pangast. Auto hakkas hääletult liikuma.

* * *

Rahaturg muutus päevast päeva ikka kriitilisemaks. Igapäevase raha protsendid tõusid kohutavalt. Päevakorras oli juhuseid sularaha mõne nädala jooksul kahekordseks kasvatada.

"Anname sada protsenti."

"Kahju," ütles direktor, "teie kindlustused on kõige paremad. Muul ajal oleksin kohe nõus summat muretsema. Kuid praegu ei ole meil sularaha."

"Sada protsenti kaheks nädalaks?"

"Ei lähe."

"Sadaviiskümmend protsenti?"

"Võimatu."

"Kakssada protsenti?"

"— — — — —"

"Kas ei ole mingisugust võimalust?" küsis direktor tasa mõlematelt panga prokuristidelt.

"Kolmkümmendtuhat ei aita meile," kahetsesid tuntud tekstiilvabriku Schneiderhaus & Pojad esindajad, "äri, mis annab meile võimaluse teile pakkuda sarnast määratud protsenti, nõuab kakssadatuhat marka. Pandime teile selle eest päevased sissetulekud vähemalt kahekümneviie tuhande kõrguses."

"Neljateistkümne päeva pärast on raha jälle meie käes?"

"Tagame tähtaja vabrikutega."

"Ilus. Muretse raha," direktor tõusis, "täna õhtupooleks."

* * *

Järgmisel hommikul teatas teener:

"William C. C. Brown."

Kesk-Euroopa Pangatühisuse direktor kahvatus.

"Kes?" küsis ta veel kord.

"William C. C. Brown."

"Palun."

Härra astus sisse.

"Tere hommikut," teretas ta viisakalt, "vabandage, et segan teid isiklikult, kuid tahan depood kätte."

"Te kõnelesite neljast nädalast."

"Õige. Kuid seisukord sunnib mind. . ."

Direktor oli tumm.

"Mis see tähendab?" küsis Brown valjult.

"Meie — mina — me ei oodanud, et vajate raha nii kiirelt."

"See tähendab . . . ?"

"Jah."
 Härra ei öelnud tükk aega midagi.
 Sumin panga kassaruumidest kostis üli-
 loomulikult valjusti.
 Siis kõristas mehe hää:
 "Võin teid kohe arreteerida lasta."
 "Tean."
 "Depooraiskamist karistatakse vanglaga."
 "Olge kaastundlik," palus direktor, "küm-
 ne päeva pärast on raha teie käes. Laena-
 sime ta tuntud tekstiilkontsernile. Pakume
 teile viiskümmend protsenti nende päevade
 eest."
 "Kas olete hull, et teete mulle sarnaseid
 ettepanekuid? Mul on põhjusi, miks selle
 rahaga äri ei tee."
 "Te tahate — politseile üles anda?"
 "Ei."
 "Ei?"
 "Ei. Ma ei anna teid üles. Tulen kaheksa
 päeva pärast tagasi. Kui ma ei saa summat
 kümnes pakis, igaihes kaksikümmend uut
 tuhanelist — nagu usaldasid ta teile, siis
 olgu Jumal teile armuline."
 Uks langes tumedalt kinni.
 * * *
 Kaheksa päeva hiljem.
 "William C. C. Brown."
 "Palun."
 "On summa vaba?"
 "Siin."

William C. C. Brown luges tähti.
 Summa oli õige.
 "Mis te saate?" küsis ta siis.
 "Mina?"
 "Teie tasu."
 "Muidugi mitte midagi. Olen isiklikult
 Teie suurmeelsuse võlglane ja loobun en-
 dastmõistetavalt sellest väikesest tasust.
 Ümberpöörduvalt, tahaksin . . ."
 "Loobun teie pakkumisest, härra! Mis
 te saate?"
 "Nelisada marka oli maha tehtud," vas-
 tas direktor aralt.
 "Siin. Head päeva."
 Direktor kummardas tummalt.
 Väljas hakkas auto liikuma.
 * * *
 "Korras?" pöördus autojuht.
 "Kõik," naeris William C. C. Brown
 laialt.
 "Midagi ei märgatud?"
 "Midagi."
 "Sul on raha?"
 "Kakssadatuhat riigi marka. Kõik head
 riigipangatähed."
 "Ja kui asi välja tuleb?"
 "Oleme mägede taga. Pealegi ei pannud
 meie raha liikuma ja protesteerisime isegi
 selle vastu. Ja ma ei usugi, et see nii pea
 välja tuleb. Selleks olid kakssadatuhat, mis
 deponeerisime, liig hästi järele tehtud."

Tõuse!

P. Grünfeldt.

*Tõuse, tõuse, mäele mine!
 Pääkse poole püüa sa!
 Silmaring seal laialine,
 hea sealt alla vaadata.*

*Ära upu elu-üttu,
 ära mülkasse ka vao —
 läbi tihniku sa ruttu
 enesele rada rao!*

*Rada rao mäele sina,
 otsi, ihka iludust;
 mäele tõuse sangarina
 üles elu ummikust!*

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
 paberosse ja tubakaid.

Filimoon ja Baucis.

Prantsuse kirjanik **Andre Flisseau.**

„Filemoon ja Baucis on surnud,“ ütleb mulle Fernande, kui tulen lõunaks koju.

Et olen mütoloogias nõrk, ei teinud ma vist väga vaimukat nägu. Sellepärast pöörab Fernande 1930. aastasse tagasi ja selektab: „Kaks üsna vana inimest, tead, härra Octave Autcuil ja proua Rose Marion. Nende saatuse oli nii imeline, et sa peaksid kirjutama sellest följetoni. Kaks inimest, tead, kes tahtsid olla eriti targad ja raffineeritud. Kuid pead ise otsustama.“

Ja Fernande jutustab mulle järgmise loo: „Octave ja Rose olid noorpõlvesõbrad. Nad kasvasid maal, naabrimõisates, ja armastasid üksteist nagu inimesed, kes on mõlemad terved ja noored ja kes mõlemad ootavad õnne. Nad olid üksteisele nii armsad, nad tundsid üksteist nii hästi, ning neil ei olnud sellepärast kiire. Nagu laps veeretab apelsini, mille omamises ta on kindel, män-

gides üle pöranda, enne kui selle sööb, nii mängisid Octave ja Rose oma kindla armastusõnnega palli. Octave käis Pariisis ülikoolis, Rose astus seltskondlikku ellu ja teda hakati tähele panema. Kord, kui Octave peale puhkust jälle linna pidi sõitma ja nad jumalagajättes jaamas seisis, küsis Rose poole naeratusega: „Millal meie abiellume?“ Ja Octave, kes teda praegu oli suudelnud ja kellele maailm sellepärast näis lai ja suur, vastas lõbusalt: „Meil on aega, Rose. Sest meid ei lahuta miski maailmas.“ Rong veeres sisse. Nad suudlesid veel kord ja veel kord küsis Rose: „Millal teeme oma pulmारेisi?“ Octave naeris: „Oleme noored. Nii kaua kui kannatame raudteesõitu, nii kaua võime oodata ja selle üle rõõmu tunda.“ Siis jättis Rose talle vaikselts õiguse.

Kui nad üksteist jälle nägid, oli Rose teise abikaasa. Ta armastas aga ikka veel Octave'i. Kuid ta oli hirmu tunnud pika ootamise eest. Ta abiellus, nagu mõni teine võtab raamatu kätte, et jõuda üle vaikse, sündmusteta päeva. Octave ei pärinud ka mitte: „Mispärast sa seda mulle tegid?“ Sest ta mõistis, et Rose ei olnud ta usaldust petnud, vaid et ta oli väsinud ootamast nende ühist elu. Nad istusid koos ja vaatasid üksteisele silma. „Oleme veel ikka noored. Võime veel ikka õnne oodata. Meie aeg ei ole veel tulnud, Rose. Ja veel midagi: Oleksime abiellunud, oleks veetluse ehk ammu juba kadunud. Sa oleksid ehk juba tüdinenud ja ma ei näeks ehk enam su silmade sära. Ehk on abielu see, mida armastatud naisele ei tohi pakkuda. Sest abielu lahutab nad halastamatult nende naiste lõpmatust ringist, kes juhivad elu suurt avantsüüri. Olen kaotanud abikaasa, kuid võitsin ühe võimaluse, ühe lootuse.“ Ja jälle jättis Rose talle õiguse. Meil on aega, mõtles ta, elu on pikk ja ma olen noor. Ja kas ei ole ilusam iga päev ärgata lootusega, kui pettumusega magama minna? Ehk on elu nii, et peab käed siduma, et süda oleks vaba elamuste jaoks?

Nad nägid üksteist igapäev. Ja kui üks tahtis nõrkeda, lohutas teda teine sõnadega: „Nii kaua kui kannatame raudteesõitu, on meil aega pulmारेisiga oodata. Ühel päeval teame, et on aeg. Siis ei ole enam takistusi.“ Nad ei olnud õnnelikud, kuid nad usaldasid üksteist ja saatust nii kindlasti,

Suur himu.

I. Pape, Braunschweig.
Ülesvõtte Voigtländer-Heliariga.

et nad kolmanda usaldust vapustada ei tarvitsenud. Nad armastasid üks teist nii väga, et arvasid, et ei vajagi sel silmapilgul armastuse suurimat tõendust. Neile valmistas ehk ootamine isegi perversi lõbu. Nagu võiks elu, mida nad mõlemad armastasid, selle läbi pikendatud, selle läbi rikkamaks, saladuslikumaks saada.

Aastad möödusid. Nad olid ootamisega nii harjunud, et nad tähele ei pannud, et vananesid. Suurest armastusest oli ammu saanud vana sõprus. Kuid nad rippusid oma lootuse fiktsiooni küljes. Ja kui Octave Rose'i juurest lahkus, tuletas ta ikka raudteed meele. Kuid see sündis nii tihti, et Rose enam midagi selle juures ei mõelnud ja ta naeratuse tagasi andis nagu tühja siidipaberi, milles olid olnud roosid, mis vahepeal ammu olid närtsinud ja ära visatud.

Kuni tuli äkiline katastroof. Rose'i mees suri kõrges vanaduses. Rose leinas ausalt. Tal ei olnud enam kedagi maailmas peale Octave'i, ta vana sõbra. Nii otsustas ta tema seltsis sõita väikesele puhkusreisile lõunasse, mida tahtis ette võtta oma meelelahutuseks. Ei Octave ega Rose ei näinud selles sõidus enam erilist kõrvalmõtet. Nad kaalusid, kuidas teha reisi võimalikult ilma pingutusteta, kuidas elada lõunas võimalikult mugavalt, ilma et oleks tarvitsenud loobuda armsaks saanud harjumustest. Siis istusid nad rongis. Octave sules akna tihedalt, et ei oleks tõmbetuult.

Möödusid tunnid ja nad istusid vaikides ja sõbralikult üksteise vastu. Äkki nägi Octave, et Rose'i silmist tilkusid pisarad. Murelikult päris ta Rose'i kurvastuse põhjuse järele. Rose vastas: „Tunnen end haige, Octave. Mulle näib, et ma enam ei kannata raudteesõitu. On liig hilja juba“ . . . Ja kui Rose talle näkku vaatas, teadis ka Oc-

Kiisukese lemmikkoht.

P. Gessner, Gora.

Ülesvõtte Voigtländer-Heliariga.

tave, et nad matsid lootust, nägi Octave viimast korda sära Rose'i silmist, mida ta nii väga oli armastanud, kuid aastate jooksul enam tähele ei pannud. Sest nende sõprus oli nagu abielu olnud. Ta oli liig kaua kestnud.

* * *

Fernande vaikis. Alles tüki aja järele lissas ta: „Täna maeti mõlemad. Nad surid ühel päeval. Sellepärast nimetame meie, kes tunneme nende romantilist lugu, neid Filemooniks ja Bauciseks. Ja nüüd tule lauda. Supp on ammu külm.“

Läksime lauda. Äkki pani Fernande lüüka käest. Nägin, et ta nuttis.

„Kas see sind nii väga vapustas?“ küsisin talt.

„Ei,“ vastas mu abikaasa, „mitte sellepärast. Mulle näib ainult, et Filemoon ja Baucis olid siiski õnnelikumad kui teised inimesed. Mõtlesin ainult, André: Nad olid nii rikkad, et ei tarvitsenud puutuda oma armastuskapitali kogu eluaeg ning nad võisid elada lootusest nagu protsentidest. Ja sellepärast tahaksin neid peaaegu kadestada.“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberose ja tubakaid.

Veel ja juba.

Tshehhi kirjanik **Jaroslav Hashek.**

Onu Valentin oli mees, kes ei vananenud. Tal olid mustad juuksed. Tal oli väga väike kõht. Ta reumatism ei olnud kõne väärt. Kopsud ja süda tegutsesid hästi. Onu Valentin tantsis, laulis, mängis piljardit, aerutas ja juhtis autot. Ta kandis ilusaid kravatte ja siidpesu ja kui ta konna-silmad ei valutanud, käis ta elastiliselt nagu noormees. Onu Valentin oli alati heas tujus, mida võis rikkuda ainult üks sõna: see oli sõnake *veel*. „Te tantsite *veel*?“ „Te ei ole *veel* mitte hall?“ „Teid huvitavad *veel* noored tütarlapsed?“ Onu Valentin vihkas seda sõna. Ta ei tarvitanud seda iialgi, ütles meelsamini: „Teie olete *juba* hall?“ „Teie *juba* ei tantsi enam?“ „Teid *juba* ei huvita enam noorsugu?“

* * *

Maria ei olnud õigupoolest *veel* mitte preili. Onu Valentin oli aga veendunud, et ta *juba* oli preili.

Nad läksid koos kalastama, nad jalutasid üheskoos tundide viisi jõekaldal, nad süttasid väljadel üheskoos väikseid tulukesi. Enamalt jaolt kõneles onu Valentin ja Maria kuulas ainult. Kui onu Valentin kord vaikus, näitas Maria oma valgeid hambaid, naeris ja ütles: „Vanake, mispärast nii vaikne?“

Ta ütles seda nii armastusväärset, et onu Valentin veendus, et ta tahtis peita selle, tema kõrvadele just mitte meeldiva sõna taha ainult õrnust. Kui ta õhtul riided oli kokku pannud, pesu korraldanud, ööülikonna selga tõmmanud ja oma poissmehevoodi heitnud, heljusid ta silmade ees Maria sale kogu ja armsad silmad. Selline

vaatlus lõppes igakord otsusega: Homme kõnelen temaga! On *juba* aeg!

* * *

„Maria, kas usaldate mind?“

„Muidugi, vana. Te olete nii hea.“

„Siis tahan teilt midagi küsida; kas loete heameelega armastuslugusid?“

„Kas teil on mõningaid? Palun, palun, laenake mulle, vana. Aga nad peavad tõesti huvitavad ja põnevad olema ja lõpuks peavad paarid üksteist saama. Ja palju juttu peab olema suudlustest. Loen heameelega, kuidas armastuspaarid suudlevad lossipargis; see võib olla ka terrassil või balkonil.“

„Või vee ääres.“

„Minugi pärast ka seal.“

„Siis minnakse üksteise käekõrval, kui pimedaks läheb, võetakse armsama ümbert kinni — nii — — Kas tahaksite *juba* seda proovida läbi? Ütelge seda mulle avameelselt.“

Maria sulges silmad ja sosistas: „Tahan teile kõik öelda, elan *juba* seda ja see on nii väga ilus.“

See oli tõesti ilus. Onu Valentin mõistis jälle kord, et tal oli armastuses õnne. Ta tõmbas saleda neiukeha enesele lähemale ja sosistas südamlilikult: „Kas tahaksite *juba* abielluda?“

„O jah,“ ütles Maria innuga, „kuid ta on *veel* nii noor, alles üheksateistkümmend; on praegu sooritanud küpsuseksami ja otsib nüüd teenistust. Ehk võiksite teda aidata, vana; te olete ju nii hea.“

„On *juba* lõpp,“ ütles onu Valentin, kui õhtul voodi heitis, ja see oli esimene kord, et ta tarvitas sõna *juba*.

Põhjala valge kivike.

Laul proosas. Arnold Liiv.

Mägede põues, seal nooruse imedemaal,
uinub järve täis unistussaaari imelikke . . .

Paenduv, sitke kui pilliroog — murdumata
tormides — neiu, viskab valgel, vallatul
käl kruusvalge kivikese järve sügavusse.

Pikkamööda, kuid kindlasti vajub kivi
sügavikku — kuni põhjani . . .

Esimene viir peegliselt järvepinnalt veereb
võimsalt salalikule, pehmele kaldale . . .

Temale järgneb hulk teisi. Viir viiru järgi
veereb neid kalda poole, kuni endine rahu
lunastatud . . .

Ja näkineidude koor laulab vaikusele müstilist
armastuslaulu ühest Põhjala valgest
kivikesest, kes igavesti lõunamaa mägede
järve põues peab puhkama . . .

5. V. 17.

Vagunis.

Nõukogude-Vene kirjanik **Ivan Prutkov.**

Vagunis istus viisteistkümmend inimest, viisteistkümmend kodanikku, mõned neist paksud, mõned peened, ühed valged, teised tõmmud.

Mõned neist istusid akende juures ja tõmbasid himukalt värsket õhku sisse, teised jälle istusid nagu surmanõistetud ja higistasid hirmsasti.

Kuusteistkümmes ilmus vagunisse ja katkestas korraga vagunis valitseva vaikuse.

See kuusteistkümmes oli — ajalehemüüja. Nagu kodus kisendas ta: „Uued lehed! Sündmused Hiinas!“

Kõik viisteistkümmend jäid endisteks: akna ääres istujad hingasis värsket õhku, teised higistasid.

Näis, nagu ei oleks neist keegi uut tulijat vähematki tähele pannud.

See aga ei kaotanud julgust. Nagu keerab gramfoniplaat ja ruttab nõel oma vagu mööda, nii tulevad hääled tal nagu iseenesest.

„Indias streigivad 40000 raudteelast . . . Lordid kõvendavad oma ässitust Nõukogude-Vene vastu . . . Pangahärrade lehed nõuavad seltsimees Rakovski väljasaatmist Inglismaalt.“

Mees vahtis selle juures üksisilmil sõitjale, kes teda aga nagu tähelegi ei pannud.

„Ameerika miljardärid katsuvad Mehhiko iseseisvuse vastu uut rünnakut tekitada.

Seltsimees Kamenjevi kõne Tifliisi linnanõukogus . . .“

Üks sõitjatest teeb käega liigutuse püksitasku poole, ja silmapilk valmistub ajalehemüüja temale lehte andma.

Kuid ei. Sõitja võttis taskust sõidupileti, vaatas seda ja pistis ta siis jälle taskusse.

„Uus miljoniline laen!“ kisendas ajalehemees vähenematu hooga.

Keegi paks sõitja vahtis talle pungis silmil otsa. See pilk tungis temast läbi nagu nõel paberist.

Hetke aega vaikis ajalehemees ja vahtis lehte:

„Hirmus kuritegu! Naiselaip korvis!“

Nüüd muutus pilt äkki.

Kaksteistkümmend sõitjat hüüdsid peaaegu korraga:

„Hei, anna üks leht!“

Ja juba lähemal hetkel sorisid kõik lehte ning otsisid laipa.

Ainult kolm ei ostnud lehte.

Agas kaks neist kavatsesid huvitavat lugu salamahiti lugeda üle naabri õla — hinnata.

Ja kolmas?

Temagi oleks vististi lehe ostnud, kui ta oleks lugu laibast kuulnud. Selline laip on juba viis kopikat väärt.

Agas paraku — see kolmas oli juba sündimisest saadik mõlemast kõrvast kurt.

Lahkumisel.

Jakob Liiv.

*Kui elu rõhub nagu kalju
Ja kaua kestnud kannatus,
Siis ainus tundki maksab palju,
Kui sellest magus mälestus,
Mis täitis mõlemate hinge.*

*Vist iialgi, vist igavesti
Ei enam ühine me teed
Ja vaikivad nii tasakesti
Kord tunded tuksund südamel,
Mis valmistab nüüd vaikist valu.*

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Vari sügavikust.

Balti-Saksa kirjanik **Oleg Berting'i** romaan.

8

Holgeri kahvatul, sisselangenud näol näitus avalikult sama üleolev naeratus, mis juba Schrötterile silma oli puutunud.

„Millal teie mind enam ei peta! Tamaara elab! Tean seda!“ —

Oudsus libises külmalt üle Maria selja. „Tamaara on surnud!“ ütles ta kindlalt.

Holger ajas end sirgu. Ta silmis loitis tume, õudne tuli. Ta näo üle libises tukساتus ja see moonduis kergelt.

Äkki võttis ta pahema käega Maria käerandmest kinni ja ütles karedalt: „Jah — mina tean paremini! — Te tahate mulle valetada, mind petta! Tahate mult Tamaara röövida! — Te peate teda vangis! Mispärast teie seda teete?“ Ta näol avaldus sügav valu ja ta hääled värises valusalt.

Enneku Maria suutis vastata, muutus ta sõrmede surve tugevaks ja ta silmist välkus ähvardavalt — vaimuhaigus. Ta kummardas Maria lähedale ja karjus talle vastu: „Kus ta on, ütle mulle, kus ta on, muidu . . .“ — Meeletu viha tõmbas kramplikult moonutatuid, sügavaid kortse ta näole. Ta silmis põles palav, ähvardav tuli, ta parema käe sõrmed kiskusid end kokku nagu tahet kägistada . . .

Mariat haaras nimetu, õudne hirm. Ta tahtis end lahti kiskuda. See oli võimatu. Ta käsi oli juba peaaegu halvatud Holgeri sõrmede rõhumisest.

Holger kummardas ettepoole, ta parem käsi haaras Maria kõri järele. Maria tahtis karjuda, kuid ei saanud häältkki suust . . . Oma viimast jõudu kokku võttes sundis ta end rahule ja vaatas Holgerile kindlalt ja rahulikult silmadesse . . . Seal paiskas see ta käe eemale nagu vastiku looma ja ütles vaimuhaige eneseteadliku üleolevusega: „Mine, narr, põlgan sind! Põlgan teid kõiki — te petjad! Mu detektiivid leiavad Tamaara. See on alles rõõm—ha—ha—ha!“

Ta naer kõlas õudselt, oli hirmus omas haiglasel lõbususes . . .

Maria sules silmad, hoidis kõrvad kinni ja tormas metsikult nuuksuma hakates toast . . .

Holger aga nõjatus patjadesse tagasi, naeratas õnnelikult, ta pilk vaatas kaugusse ja ta huuled sosistasid: „Tamaara elab!“

— — —

Schrötteri sõnad: „Thorstens ei ole näru!“ ei jätnud Malcolmile rahu, tumes-

tasid ta mõtteid ja segasid ta und. Ta tundis oma ülekohut ikka selgemini ja ootas igatsusega Schrötterilt teateid.

Rahutult rändas ta tundideviisi läbi suure, sünge pargi, mis ümbritses ta elumaja Edinburgi läheduses, Shoti mägestiku juures.

Tihti ronis ta vanust tammedest ümbritsetud märke, millel tõusis obelisk valgest marmorist, mille kohal heljus suur, must surmaingel — Tamaara mälestussammas. .

Ta reljeefpildi all seisis musta tähtedega:

T a m a a r a

Elavad on surnud! — Ainult surnud elavad!

Selle all seisis, samuti musta tähtedega, Malcolm'i enese luuletus:

Sa läksid minust ilma suudlemata. . .

Üks käepigistus, ja lahus olime . . .

Kuid põlev haav jäi minu rinnasse neist suudlustelt, mis jäid meil suudlemata!

Sel kohal, mis oli talle püha pind, kõneles ta kaua surnuga ja kõneles ka tihti meest, kelle ta talle käskimata oli ohverdanud . . . Ei, mitte talle . . . Seda ta ei oleks tahtnud, kindlasti mitte! . . . Ta kätemaks oli nõudnud seda ohvrit, mis oli saanud ta stüüks . . .

Õnnetu, banaalne, väike juhus oli talle ja teisele saanud saatuseks. Kui ta ühel õhtul, ükski nagu alati, läbi tänavate läks, tundis ta äkki suurt igatsust heleda valguse, rõõmsa muusika ja veini järele . . . Ta läks esimesse, paremasse kabaresse ja nägi — Mariat . . .

Oma terava maalrisilmaga märkas ta sarnasust Tamaaraga, mida hea näitlejanna kergelt kuni täieliku kooskõlani algkujuga võis viia . . . Siis küpses ta plaan . . . See oli ta imeliku pilgu saladus, mis oli Mariat nii ärritanud ja rahutuks teinud. —

Juba neliteistkümmend päeva elas ta nüüd maal, kui tuli Schrötterilt kiri.

Kiirelt avas ta selle. Esimene, mis talle kätte langes, oli ta lõhkikärastatud süütunnistus. Ta viskas selle käägaras lauale ja luges kirja.

Ta nägu tumenes. Valulik joon ilmus ta suu ümber. Masinaga kirjutatud tähed tantsisid ta silmade ees: — „ . . . arstid seletavad, et härra Thorstensi raimuhaigus on p a r a n d a m a t u. Ta viidi Kopenhageni, kus elavad ta sugulased, ja paigutati vai-

muhaigete majja. Ja siis . . . seal ümbritseb teda vähemalt kodumaa õhk . . .“

Malcolm silus hoolikalt süütunnistuse ja sules selle ühes kirjaga oma kirjutuslaua laeka.

Järgmisel päeval reisis ta Kopenhageni.

Holger ei tunnud teda ära, nagu ta kedagi ära ei tunnud. Tal ei olnud veel kordki olnud selget silmapilku. Kuid ta näis ümbritsetud päikesepaistelise rõõmu heledast pilvest. Ühtelugu sosistas ta õnnelikult naeratades enese ette: „Tamaara elab, Tamaara elab!“

Holger oli õnnelik, täielikult õnnelik, ja inimliku äraarvamise järele — igavesti! . . .

Lohutusrikka valu imelise tundega vaatas Malcolm talle kaua mõtetes otsa: — ta kätemaks ei olnud saavutanud märki, kuigi oli tabanud . . .

15. Julgustükk.

Malcolm pööras oma mõisa tagasi. Kuid Holgeri saatust ei annud talle rahu. Ta ei usaldanud õnne, mis seisis haige vaimu ebakindlal alusmüüri. Mõte, et tema oli süüdi selles haiguses, tegi ta rahutuks ja rõõmutuks. Kuidas Holger end ka tundis, ta oli ikkagi haige; vangistatud naisest, õudsest haigusest, mis iga silmapilk võis muutuda hirmsaks, määratsevaks koletiseks, kes sirutab välja tigidad küüned.

Malcolm lasi enesele igal nädalal Holgeri tervise kohta teateid saata. Haige seisukord paranes vastu ootusi. Arstid pidasid küll täielist paranemist võimatuks, kuid eluvõõras ükskõiksus kadus vahetevahel ja ta tegi huviga kerget aiatööd. Oli silmapilke, kus ta näis täitsa normaalne, kuid need ei kestnud kaua ja, nii palju kui võis otsustada, oli ta kaotanud mälu oma enese mineviku kohta.

See tegi Malcolmi rahutuks ja tal oli valus tundmus. Täielikus vaimupimeduses oli Holger vähemalt õnnelik. Nüüd ei võidud tagajärgesid ette näha. Ta muutus aegamööda „tavalikuks“, parandamatuks vaimuhaigeks nagu paljud ta õnnetuse kaaslased.

Nii möödus pool aastat. Lõpuks ei kannatanud Malcolm enam välja ja sõitis uuesti Kopenhageni. Ta kartis Holgeriga kokkusaamist ja et see teda ära tunneb, kuigi arstid talle soovitasid seda katset teha. Nad

ei teadnud ju, missuguseid mälestusi võis Malcolm Holgeris äratada. Ta vaatlus Holgerit algul salaja ja märkas selgelt muutust, mis selles oli juhtunud. Hajameelne ükskõiksus ümbruskonna vastu näis aegajalt kaduvat. Ta vaatas huvitatud, selgete silmadega ringi ja istutas triiphones lillesibulaid pottidesse, kuna väljas põhjamaa talvapäike säravalt valgele lumele paistis.

„Sel peab lõpp tulema — nii või nii!“ ütles Malcolm ja ta huuled surusid end kindlasti üksteisele.

Siis kõneles ta umbes tund aega peaarstiga ja seletas talle ilma varjamata või ilustamata Holgeri haiguse põhjusi. Arst kuulas pingutatud tähelepanuga. Ta tark, vana teadlasenägu oli tõsine ja ta hallsinised silmad särasid otsivalt ja uurivalt.

Lõpuks ütles ta: „Hüva, härra Malcolm, võtan teie ettepaneku kaalumisele. Kuid selle üle ei või ma üksi otsustada. See on suur julgustükk, mis tihti küll on hästi lõppenud, kuid siiski. Seda ei või ju teada... Plühaatria valdkonda on alles viimastel aastatel põhjalikumalt uuritud, kuid veel mitte küllalt põhjalikult. Nii siis — homseni!“

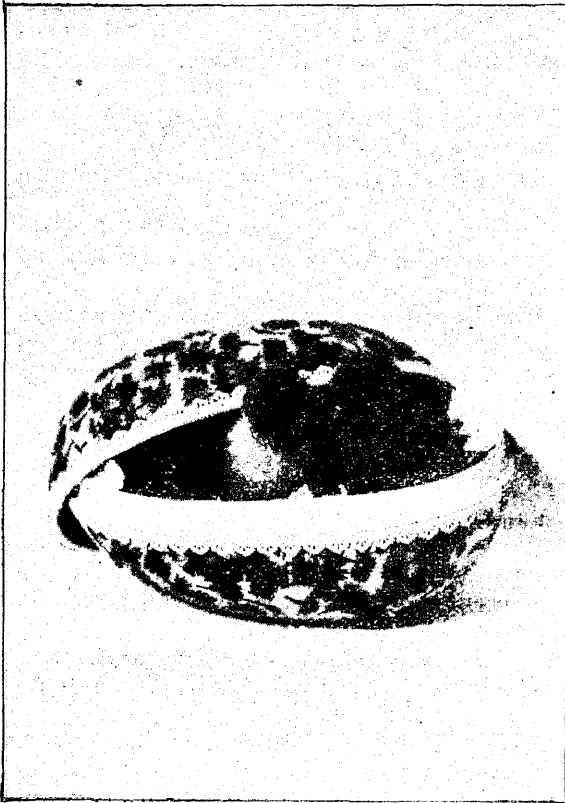
Malcolm veetis rahutu, piinarikka öö. Juba ammu enne kõnetundi istus ta mõnuses ootetoas ja lehitses hajameelselt pildilehti, mille Daani sisu ta ei mõistnud.

Lõpuks tuli arst ja ühes temaga otsus: — peale pikkade vaieluste oli otsustatud teha katset . . .

— — —

Maria oli just lõunasöögilt koju tulnud ja puhkas väljasirutatult diivanil. Pariisi veebruaripäike paistis juba kevadtaoliselt Luksemburgi aiale, mis ta akende ees lebas. Juba kaks kuud elas ta Pariisis, kus esines suure eduga Vene emigrantide kabareedes. Aegajalt korrespondeeris ta Malcolmiga. Ta kirjad muutusid ikka rahutumaks, ikka kurvemaks. Kas Holgerit siis tõesti ei või päästa ja terveks teha? Juba ammu katsus ta saada teenistust Kopenhagenis, et olla tema läheduses. Kui Holger näis talle lõpulikult kadunud, märkas ta, et see oli rohkem kui sõprus, mis oli teda ta poole tõmmanud. Nüüd elas Maria sügava, tasase kurbuse varjus, millesse segunes vahetevahel rahutu

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Kah „kaksikud“.
C. Lohmann, Blankenese.
Ülesvõte Voigtländer-Heliariga.

lootus, millele jälle järgnes piiritu, meeleheitline rusuvus.

Veidi hajameelselt luges ta suurt, Pariisis väljaantud Vene ajalehte. Seal koputati ta uksele: „Telegramm madamile!“

Ta oli sellega harjunud ja võttis kokkupanud pabeririba ilma ärevuseta kena toaneitsi käest vastu. Äkki värisid ta käed ja ta silmad muutusid uduseks ning neisse ilmus hirm. Ta oli lugenud saatekoha nime: — „Kopenhagen.“

Telegramm oli lühike ja sisaldas ainult vähe sõnu, mis talle tähendasid aga tervet saatust — saatust, mida ta veel ei aimanud. . . . Telegramm oli Malcolmilt ja ta sisu oli järgmine:

„Reisige kohe Kopenhageni. Saadan lepingu murdmise raha traaditeel. Teatage summa, Malcolm.“

Juba järgmise päeva õhtupoolel oli Maria teel Kopenhageni. Malcolm võtiis ta vaksalis vastu.

„Kuidas läheb Holgeril?“ oli ta esimene, hingetu küsimus.

„Nagu ikka — kahjuks!“

„Mispärast te telegrammi saatsite ja mispärast nii lühida? — Olen poolurnud ärevusest! — Sarnast reisi ei taha ma teistkorda teha!“

Malcolm vabandas end veidi kohmetult. „Andestage. See oli minust andeksandmata, et kirjutasin nii lühidalt.“ — „Ma ei teadnud ju sugugi, et asi on nii tõsine,“ lisas ta nõrga naeratusega juure.

Maria punastas. „Jah, asi on tõsine,“ ütles ta lihtsalt.

„Tulge,“ kutsus Malcolm. „Puhake veidi välja, siis jutustan teile, mispärast teid siia kutsusin.“

„Kui asi puutub Holgerisse — ja see on kahtlemata nii — ei vaja ma puhkust. Te võite mulle juba teel, autos, kõik öelda.“

„Kolme minutiga seda teha ei saa ja kauemini sõit ei kesta.“

„Nii siis, hea, minu hotellitoas.“

— — —

Järgmisel päeval töötas Holger nagu harilikult triiphones. Ainult seekord üksi.

Ukse taga vaatles teda peaarst pingutatud tähelepanekuga. Holger tõusis oma kumargile olendist, silus üle otsa ja vaatas ringi. Ta näojoontes ilmutas end kerge imestus, nagu küsiks ta eneselt, kuidas ta siia imelisse ümbrusse on sattunud. Ta kortsutas kulme, nagu katsuks ta midagi meele tuletada.

„Nüüd!“ komandas peaarst lühidalt. Ta hääli oli peaaegu kare.

Uks avanes hääletult. Holgeri ees seisis — T a m a a r a . . . Hallis reisikostüümis, pika, hõbehalli looriga.

Holger vaatas talle otsa. Ta näojoontes ilmutas end äkiline ehmatas. . . . Tõrjuvalt sirutas ta käed välja. . . . Ta kõrist tuli kugisev hüüd. . . . Siis langes ta minestanult maha. . . .

Maria vankus. . . . Ise surnukahvatu, püüdis Malcolm ta kinni. . . .

Peaarst ruttas assistendi ja kahe haigeravitsejaga Holgeri juure. See lebas veel ikka liikumatult, suletud silmadega. Ta kanti erilisesse tupp. Kuni õhtuni oli ta minestanud. Siis algas tal äge palavik.

Malcolm ja Maria, kes oli viimast korda esinenud Tamaara osas, ei lahkunud ta kõrvalt,

„Kui ta elama jääb,“ ütles arst, „siis usuu ma, saab ta täielikult terveks. Kuid — avameelselt öeldud — ma ei lootnud sarnast tugevat mõju. Muidu ei oleks ma

seda ette võtnud. Nüüd on sellest saanud küsimus „elu ja surma peale.“

„Härra doktor,“ vastas Malcolm, „see pidi olema. See oli teatavas mõttes operatsioon. Kui teie oleksite haavaarst, ei erutaks teid see asi nii väga. Kõik oleneb ainult seisukoha võtmisest.“

„Teil võib olla õigus. Loodame kõige paremat.“

— — —

Kaks nädalat hiljem magas Holger jälle esimest korda rahulikult ja ärkas täielikult ilma palavikuta.

Nüüd pidi Malcolm kaks päeva ootama. Siis alles tohtis ta Holgerit külastada. Algul — ilma Mariata.

Holger tundis ta kohe ära ja sirutas talle käe vastu: „Kuidas teie siia tulete?“ küsis ta.

„Kuulsin, et teie olete haige — see oli väike palavik, rohkem midagi, kuigi algus näis tõsisem, nii siis külastasin teid. Pidasin end laeval teie vastu halvasti üleval. Loodan, et teie seda mulle pahaks ei pane. Palun teid väga!“

„Iseenesest mõistetav,“ naeratas Holger sõbralikult. „Igatihe närvid võivad rikki minna. Kus olen ma õieti?“

Malcolm ehmatas. Siis vastas ta viivitades: „Kopenhaagenis . . . Te haigestusite Berliinis . . . Asja peeti tõsiseks . . . Et teil siin oli sugulasi . . .“

„Mind oleks võidud rahulikult Berliini jätta. Mu sugulased ei tunnegi mind. On nad mind üldse külastanud?“

„Ma ei usu.“

„Näete. Ja . . . mis ma ütelda tahtsin: — Teil ei ole aimdust, mis ma fantaseerinud olen. Tean ainult niipalju, et vaene Tamaara selles etendas peaosa. Eriti hiljuti . . . nii näib mulle vähemalt . . . oli asi hirmus. Ta ilmus mulle äkki üsna selgelt . . . Kohkusin hirmsasti: — Kõik varises mu ümber kokku. Mulle näis, et suren

. . . Ei, ma ei taha selle peale enam mõelda! . . .“

„Ja nüüd?“ küsis Malcolm põnevalt. „Kas olete oma valu unustanud?“

„Ütlesin juba: ma ei taha sellele mõelda. See on ehk egoistiline, kuid terve hädaabi! — Teie ei aimagi, mis olen kannatanud. Asi peab mulle südamesse läinud olema. Olen nüüd paranemise teel ja kõige lootusrikkamas meeleolus. Mineviku varjud ei tohi enam mu elu varjutada. Loodan, et mul õnnestub seda unustada.“

„Kui kaugele ulatavad teie mälestused?“

„Kuni jõudsin Berliini ja asusin elama pansioonis Joakimi tänaval. Seal ma vist haigeks jäingi. Olen vist ammu juba haige.“

„Seda küll. Nüüd on see ju mööda.“ — „Õnnelik noorus!“, mõtles Malcolm veidi kibedalt. Siis lahkus ta.

Ta ei külastanud enam Holgerit. Mõned nädalad hiljem sai ta õnnetult surma suusaõidul Shoti mägestikus. . . .

Holger viidi, ilma talle õiget põhjust titlemata, sanatooriumi. —

Et Maria Malcolmi jutustuse järele arvamisele jõudis, et Holger teda enam ära ei tunne, astus ta õeks, et ikka tema läheduses olla.

Holger ei tunnud teda ka tõepoolest ära, kuid noor, ilus põetaja meeldis talle silmanähtavalt.

Maria oli õnnelik ja põetas teda ennast-salgavalt, nii kaua kui Holger vajas ta abi.

Lõpuks jõudis Holgeri poolt palavalt igatsetud ja Maria poolt kardetud päev, kus ta võis sanatooriumist lahkuda.

Ta asjad olid pakitud. Maria tuli, et temaga jumalaga jätta. Ta ulatas Mariale käe, ei lasknud seda aga lahti. Siis küsis ta äkki poisilikult vallatu säruga silmis: „Kuidas oleks öde, öde Maria, kui tuleksite ühes? . . .“

(Lõpp.)

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Unustatute saar.

Ameerika kirjaniku **George Barr'i** romaan.

Aastal 1918, ühel detsembrikuuhommikul, lahkus suur luksusaarik „Doraine“ Rio de Janeiro palmidest piiratud lahest ja pööras oma särava nina põhja poole. Laevas oli kõigega kokku 750 inimest. Tema kõhus peitus suur ladu toiduaineid ja tootesmaterjali, mis oli määratud põhjamaade sõjas tühjenenud tagavaraaitadele. Tema soomustatud tresoorruumis peitusid kõige kallimate Brasiilia teemandite miljoniväärtused, mida oli aastaid eemale hoitud maailma turgudelt, kus ainult hävitamine käimas oli.

Reisijate nimekirjad peitsid nimesid, millel oli hea kõla ja kes kuulusid mitmesuguste inimeste tegevuste valdkonda; neis oli esindatud kunst, teadus, poliitika, tööstus ja kaubandus. See oli paljuraassiline hulk, kes oli ette võtnud pika teekonna kuustuhat miili kaugusel seisvasse sadamasse.

„Doraine“ sõitis teele ja iial ei saadud teda enam näha.

Kuude kaupa otsisid kõigi rahvaste laevad kadunud aurikut, aga isegi kõige pisem leid ei tasunud nende vaeva. Ookeanihiiglane oma kalli kaubaga oli kadunud sinise sügavuse saladuslikku koopasse, ja tuli päev, mil merdsõitvate maade laevasõiduregistritesse märgiti: „Kadunud kõigega, mis ta lael oli.“

Esimene osa.

„Doraine“ hukkimine.

1.

„J ä n e s.“

„Doraine“ kapteniks oli inglane, nimega Trigger, ligi seitsekümmend aastat vana, ja sõit, mis ta ette võtnud, oli tal viimane. Sõja ajal oli aurik brasiilia lipu all sõitnud, ja nüüd pidi üks suur Euroopa reeder, kes sõja ajal peaaegu kõik oma laevad kaotanud, ta üle võtma.

Meeskond koosnes 150 isikust, esimese klassi reisijaid oli 81, teise klassi reisijaid 119, teised olid vahetekisõitjad.

Ajalehtedes, kes nädalaid kirjutasid kadunud auriku mõistatuslikust saatusest, mainiti reisijate nimekirjast järgmisi nimesid: Parun Paul de Varenne, Crédit Français' abipresident; George Villies, tuntud romaani- ja lavakirjanik; Salomon Nickelby,

suure Winkelsterni ja Nickelby kaubamaja osanik New-Yorgist; Markus Bloch, gummi suurkaupmees Detroitist; Randolph Fritz, kuulus arhitekt Bostonist; van Overschelde, loodusteaduste professor Leidenist; Michael Malone, advokaat Dublinist; William Spinney. Chicago politseinik (oma „kaitsealuse“ Bobby Ray, briljantidevarga seltsis, „riigikulul sõitja“); tähtjas zoolog professor Flattner; Morris Schein, filmimagnat Hollywoodist; signora Carení, sopranistinna Mailandi Scalast, ja ta ametivend Giuseppe Battisti, teine Caruso; Olga Oboski, endine keiserliku balleti primaballeriina Peterburist, oma väikese tantsutrupiga, Lõuna-Ameerika turneelt tulles; lady Marion Venor, hiljuti surnud Westchesteri hertsogi ainus tütar, oma tädi mistress Aurelia Vanderlipi seltsis New-Yorgist; Vilkie Bard, jokei ja võitja pcaaegu igal võiduajamisel maailmas; jne.

„Doraine“ oli vaevalt 24 tundi auru all, kui m. Mott, esimene ohvitser, kaptenile teatas, et on leitud „jänes“.

„Kus?“ küsis kapten Trigger lühidalt ja pahaselt.

Mott kõhatas enne kui vastas:

„Leitud — hm — ei ole õieti õige sõna. Ta tuli umbes poole tunni eest mr. Gray, esimese inseneri, juure ja palus temalt tööd, üteldes, et tahab sõiduraha tasa teenida. Mr. Gray tõi ta minu juure — muidugi terava valve all — ja . . .“

„Tooge ta siia,“ käskis kapten. „Tahan kuulda, mis tal on ütelda.“

Mott hõõrus kõheledes oma lõuga.

„Väga hea sir,“ vastas ta. „Ütlesin talle juba, et peab Teie ette ilmuma, ja siis palus ta mr. Grayd, et see talle laenaks puhata pesu ja habemenoa, et võiks ennast teha respektaabliks. Näib olevat õige haritud, kena inimene, ja . . .“

„Puhast pesu, habenuga!“ müristas kapten, „et susi söögu! Tooge ta viibimata siia, kui tarvis — jalaga tagant aidates.“

„Ta võib olla riietub praegu,“ julges Mott vastu rääkida.

„Üks kama kõik,“ vastas kapten Trigger. „Pangu või parajasti uut särki selga. Olen juba küllalt inimesi näinud, kes enesel ainult kord kuus habet ajavad, ja selliseid, kes iial särki ei vaheta.“

„Very well, sir“, vastas Mott ja kadus.

Mõni minut hiljem ilmus ta jälle, „jānes“ kõrval.

Kapten Triggeri ees seisis keskmise suurusega mees, kel tūse keha ja kes kandis lumivalget särki, puhtaksaetud lõuga ja siledaks kammitud juukseid. Sārgi peal oli tal hāstiistuv spordikuub ja kāes pisut kortsunud panamakūbar. Tema mehelik ilus nāgu oli alles niiske tublist pesemisest. Jalgas olid tal ratsapūksid ja sāarsaapad. Koht laial nahkvōōl nāitas, et seal kaua aega oli rippunud revolver. Ta mustad silmad vaatasid kaptenile julgesti, aga aupaklikult silma. Tema silmade sarvnaaha valge seisis ta kangesti pāevitunud nāoga vastolus. Lōug ja suu rahulikud, avaldasid heasüdamliku mulje, lasksid aga aimata, et nad mõnikord vāga valjud ja energilised vōisid olla.

„Mis te nimi on?“ kūsis kapten lūhidalt.

„Stephan Malcolm Percival, mae- ja ehitusinsener Baltimorest.“

Kapten Trigger noogutas mōtlikult pead.

Eily Pöder-Roht,

„Vanemuise“ teatri opereti primadonna ja lavastaja, esines neil pāivil „Estonias“ kūlalisenā suure menuga lōbusas viisirikas operetis „Kevadfee,“ millises operetis lōi armsa, veetleva tūtarlapse kuju viies vaimustusesse pealtvaatajaid.

Eina Gistedt,

Varsavi opereti „primadonna“ esi- ja es, „Estonias“ ja „Endlas“ Pārnus, kūlalisenā operettides. „Chikago hertsoginna,“ „Bajader,“ „Orlov,“ ja „Tsarevitsch“. Haarava ja temperamenidikūllase mānguga, ilusā kujuga, toredate tualettidega vōlus ta teatripublikut kōigil oma kūlaskāiguetendusil.

„Mr. Gray on meie esimene insener,“ seletas ta „jānesele“ nōōkava viisakusega.

„Seda ma juba tean,“ vastas Percival. „Rāākisime juba tūki aega kodulinnast ja leiutasime hulga ūhiseid tuttavaid.“

Nii, nii, vōi seda!“ pomises kapten Trigger. „Mr. Gray on hiljem nii hea ja kinnitab mulle seda. Mitte nagu kahtleksin ma andmetes, mr. Stephan Malcolm Percival, mina usun „jāneste“ juttu sõna sõnalt, aga — vormi pārast. Kui vana Te olete?“

„Kolmkūmmend.“

„Abielus?“

„Ei.“

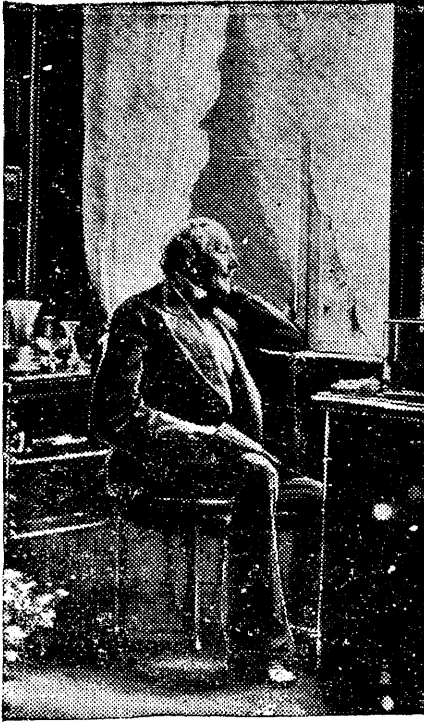
„On teil vanemaid vōi muid perekonnast?“

„Ei.“

„Nāite olevat haritud mees, mr. Percival, kuidas sattusite „jānesena“ laevale?“

„Sūtekandjana. Andsin ūhele portugaalasele, kes seda toimetab, viielise kulddollari, lähemalt seletades viimase raha, milllega ma veel olin õnnistatud. Selle eest jättis ta oma tōō meelsasti minu hoolde, peale selle veel sārgi, pūksid ja kūbara. Omad

Soovitame suitsetajaile kõrgevārtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Hans Christian Andersen, kuulus muinasjuttudeisa ja laste armsam kirjanik. Tema sünnipäevast möödus 2. apr. s. a. 125. aastat.

riided peitsin ma söekõrvi, kahmasin sellest kinni ja jõudsin nii takistamatult laevale. See oli kõik.“

„Et susi . . .!“ pomises kapten Trigger. „Keegi peab selle hooletuse pärast midagi tunda saama!“

Tema vihane pilk tabas mr. Motti. Siis pööras ta „jänese“ poole.

„Teie ei ole aga minu küsimusele vastanud, mister . . . mis te nimi nüüd jälle oli? Ah jah, mr. Stephan Malcolm Percival. Mis ma õieti teada saada tahtsin, on miks, et susi võtaks, teie enesele piletit ei ei ostnud, nagu seda Teie taoliselt mehelt tõiaks oodata. Kus on teie pass, teie tervisetunnistus ja vabastamiseleht vanglast?“

Percival kehitas naeratades õlgu.

„Kas tahate minu lugu kuulda, härra kapten?“ küsis ta.

Kapten Trigger noogutas tummalt pead, ja Percival algas:

„Jõudes Riosse, oli mul hulk raha ja kõik tunnistused. Olin reisinud enam kui kakstuhat miili Andeni jalalt ja minu pakid pidid sama rongiga järgnema. Aga seda ei olnud ja selle üle raudteeametnikud nähtavasti ei imestanudki. Kuhu pakid

jäänud, ei teadnud keegi. Olin üleval mägedes vasekaevandustest, kus ma mitu aastat olin juhtiv insener olnud ja mis rahajal küllalt sobivad ei olnud, lahkunud ja tahtsin koju minna, et seal mõnda muud teenistust otsida. Rios kuulsin ma, et „Doraine“ mitmeks nädalaks ainus võimalus oli Ühisriikidesse jõudmiseks. Asusin elama Alkazar-Grand-hotelli ja kohtasin seal üht sõpra, Ameerika konsulit Montevideost. Tema viis mu seltskonda, mis toime pandi mõne daami ja härra auks, kes teie laevaga tahtsid päeval ära reisida — ega ma oma jutustusega Teile ometi igavust ei tekita, härra kapten?“

„Ei, ei, jutustage rahulikult edasi,“ vastas Trigger.

„Tantsiti palju,“ jätkas Percival, „nii et ma alles hilja öösel jälle oma tuppa läksin. Ja nüüd tuleb see osa, mida teie arvatavasti ei taha uskuda. Teisel hommikul ärkates märkasin ma, et keegi lahke härra öösel minu taskud oli tühjaks teinud. Raha, väärtasjad — kõik olid ära, väljaarvatud vaid eespool juba mainitud viieline kulddollar, mida ma õnnerahana alati enesega kaasas kandsin.“

„Kuidas oli see võimalik, et varas seda ei leidnud, kui ta teie taskud läbi otsis?“

„Sellepärast et see taskus ei olnud. Kui mul raha kord taskus on, siis pole sel enam õnne. Olin õmmelnud selle kulla püksivärvlisse, et ta oma kollegide pahast mõjust minu rahataskus eemale jääks.“

„Nii, nii.“

„Nii siis olin täitsa rahatu. Minu sõber konsul oli vara hommikul Montevideosse tagasi sõitnud ja teisi inimesi ma Rios ei tunnud. Aga mul oli kindel tahe „Dorainega“ teele sõita. Teist teed mul sellises seisukorras ei olnud. Aga ma ei tahtnud Teile koormaks saada, vaid tahan ülesõidu eest tublisti töötada. Vististi on Teil. .“

„Veel üks küsimus, enne kui sellest ajast hakkame rääkima, noormees,“ katkestas kapten, „kuhu te enese peitsite, kui laevale tulite? Laev otsiti enne ärasõitu põhjalikult läbi ja ma ei mõista, kuidas teid ei leitud.“

Percival naeratas.

„See oli minu ülesande kergeim osa,“ seletas ta. „Otsisin tühja kajuti ja. .“

„Tühjad kajutid peetakse alati lukus.“

„Eksitus, härra kapten,“ vastas Percival. „Lina leidsin neid tervelt kolm, mis olid lukustamata. Nii siis läksin kajutisse, see oli teises klassis nr. 22, ja peitsin enese ära. Arvatavasti oleksin ma sinna jäänud päe-

vaks või paariks, olin enesele ettevaatlikult toidumooni kaasa võtnud, sest minul oli kavatsus alles siis välja tulla, kui „Doraine“ juba hulk merd edasi, aga öösel avati tassakesi uks ja sisse tuli kaks meest, stevardid, nagu usun. Nad sosistasid tüki aega ja lahkusid siis sama vaikselt. Mina oletasin, et kajut elanikud saab, ja tahtsin enesele sellepärast täna hommikul uut pelgupaika otsida. See poleks vististi mitte raske olnud, aga siis jõudsin otsusele, et parem on ennast näidata.“

noor mees, räägime sellest, mis teiega teeme. Õieti peaksin teid raudu panema, aga teie õnn on see, et meil mehi vähe on. Tugevat meest vajame ikka. Veel armsam oleks mulle muidugi, kui sõiduraha maksaksite. Kas teil kedagi ei ole, kes teie eest sõiduraha suhtes võiks vastutada? Näiteks teie sõber, Ameerika konsul Montevideos? Me võime temaga traadita telegrafi kaudu ühendusse astuda.“

„Täna, härra kapten,“ vastas Percival, „aga ma olen harjunud noorest east saadik

Aseadmiral Joh. Pitka saabub Tallinna.

Neil päevil jõudis kodumaale vabadussõja kangelane aseadmiral J. Pitka, kes lahkus 1924 aastal Eestist, et asutada omale uut kodu Kanada ürgmetsades. Admiral J. Pitkal on eriti suured teened meie riigi rajamisel: tema organiseeris kaitseliitu, organiseeris ja varustas esimesed enamlaste vastu saadetud soomusrongid, organiseeris ja juhatas meie laevastikku operatsioonides enamlaste vastu.

Kapten oli Percivali viimaste sõnade juures väga tähelepanelikuks saanud.

„Stevardid olid nad?“ küsis ta. „Kas olete selles kindel?“

„Mina arvasin neid selleks,“ vastas Percival.

„Nii, nii,“ pomises kapten pead raputades. „Selles jõuame veel selgusele. Ja nüüd,

oma jalul seisma ja ei võta lahkust meelstasti vastu. Peale selle ei kardata mingisugust tööd.“

„Kuidas ise tahate,“ vastas kapten õlgu kehitades. „Teatage ennast vahil olevale ohvitserile ja laske enesele tööd juhatada.“

Soovitame suitsetajatele kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Niipea kui Percival lahkus, pööras kapten oma esimese ohvitseri poole:

„Pidage seda meest teravasti silmas,“ ütles ta, „ja nuusige välja need kaks stevardit, kes öösel kabiinis nr. 22 sosistasid, kui nad üldse stevardid olid. Meil on paari miljoni väärtuses teemante laevas ja Rio politsei soovitas mulle ettevaatust. Nad ütlesid, nemad olla kuulnud, et meie tresooruumi peale tahetavat tormi joosta.“

„Kapten on ta toiduruumis tabanud, kust ta tahtis toiduaineid varastada.“

„Kui hirmus!“

„Taeinäe sugugi kurjategija moodi välja.“

„Mina ei saa kaptenist aru,“ seletas parun de Varenne mõnele härrale oma tutvuskonnast, kes alati tema ümber armastasid viibida. Prantsuselaeval oleks see mees emprisonné — nagu öeldakse — vangistatud. Tema on väga tõenäolikt mõni põgenenud

Eelvalmistusi Lihavõtte pühiks.

Juba nädalaid valmistatakse hooliga maitsevaid shokolaadimune ja martsipannist jäneseid, et rõõmustada meie väikeseid mudilasi.

2.

K a b i i n n r. 22.

Emelõuna viivul ilmus Percival laevalaele linases ülikonnas, mis juba kaua aega vett ja seepi polnud näinud, käes ämber ja põrandahari. Teda saatis keegi madrus, nagu qeldi tema abiline, õieti aga seisis ta selle valve all.

Reisijad silmitsesid teda ülevalt alla ja kahtlevalt. Ka võis ta märkusi kuulda, nagu:

„See on „jänës.“

karistusealune. Vaadake ometi teda, mu härrad, eriti ta näoilmet. Kas olete iial näinud kurjemat hirvitust?“

Arhitekt Randolf Fritz oli pehmema eluvaatega mees ja seletas, „jänesel“ olla tema arvates läbi läbi aus nagu, kuid see märkus tõi temale kohe karistavaid pilke.

„Nägu on petlik,“ seletas mr. Nickelby, „Kõige ausama näoga mees meie äris varastas meilt ühel päeval kolmsadatuhat dollarit ja hiljem selgus, et ta oli suuremaid võrukaelu.“

„Minugi arust on asi väga kahtlane,“ tä-

hendas Bloch, Detroiti gummikuningas. „Sosisatakse, et mingisugune rahvusvaheline vargabande laevale tahab kallale tungida. Mina ise kuulsin, kuidas kapten esimesele ohvitserile käsu andis silmad lahti hoida. Tresoorruumis seisab Brasiilia teemandiväljade kolmeaastane lõikus, mille väärtus on umbes kolm miljoni dollarit,“ lisas ta peaaegu aukartlikult.

„Suur Jumal, egas meile ometi ei juhtu mõni õnnetus?“ hüüdis filmimagnaat Morris Schein. „Alles täna hommikul lugesin päästepaadid üle, see on ikka mu esimene töö, kui laevale tulen, ja leidsin, et neisse vaevalt pool reisijaid mahub. Ja suurele hulgale naistele vaadates, kes laeval viibivad, kästakse ometi alati: Lapsed ja naised kõige esiti!“

„Meil on reisijate hulgas ka üks detektiiv Chicagost,“ lisas tuntud kirjanik Willies. „Kapten andku temale käsk meest valvata.“

„Detektiiv Chicagost,“ tähendas parun de Varenne upsakalt. „Mis võiks küll see teha! Usun, mees naerab temale näkku.“

„Nagu ta teilegi näkku naerab, härra parun,“ tähendas Fritz pilkavalt.

„Selline võllaroorog! Tahan rääkida kapteniiga tõsise sõna,“ seletas parun de Varenne ja läks minema.

Teised vaatasid temale järele.

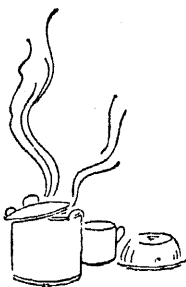
„Üks kavalamaid rahamehi maailmas,“ märkis Bloch, niipea kui de Varenne eemale oli jõudnud. „Viib Lõuna-Ameerikast kena sajamiljoni kuldpesolise laenu enesega koju kaasa ja sõidab nüite New Yorki, et sealtki paarsada miljonit dollarit kokku ajada. Usun, kõik Euroopa riigid kipuvad meie rahakottidele varsti kallale. Sellepärast vaja taskud kinni hoida. Eks ole nii, Nickelby?“

Kuid Nickelby ei olnud seda küsimust enam kuunud. Tema tähelepanu oli pöördud madam Olga Oboskile, kes parajasti saloonide poole viivale trepile ilmus. Väga ebaviisakalt lahkus ta kaaslastest. Filmimagnaat Schein läks ühes temaga. Bloch, kes pisut lühinägeline oli ja täpselt ei teadnud, kus ta proua viibis, vaatas enne ettevaatlikult oma ümber ja järgnes siis ruttu teistele vene tantsijanna suunas.

Promenaaditekk muutus pikkamisi elavmaks. Signora Careni ilmus, suur juveelikarp kõrgele rinnale surutud, ja vahetas

Maitseb

paremini!

Veidi järelmõtlemist,
ja leidub ehk veel
teisi võimalusi magu-
sate, kõrgeväärtus-
liste **KORINTIDE**
tarvitamiseks. Korin-
tidega tõstate iga
vastava toidu maitset.

signor Battistiga mõne lahke sõna, esimesed nädalate jooksul. Salk noori inglise halastajaid ödesid möödus; need olid Uuele Meremaale haavatuid viinud ja läksid nüüd jälle koju. Nende taga jalutasid kaks daami tekil. Jõudes Percivali juure, jäi noorem neist tahtmatult seisma.

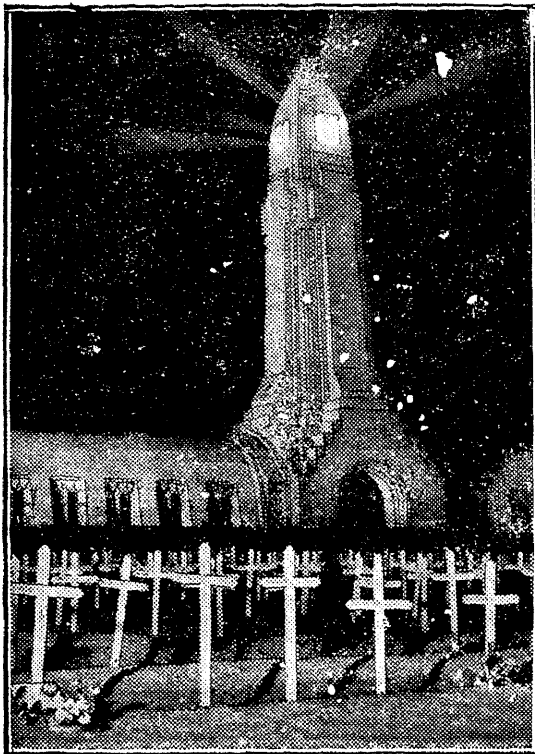
„Vaata ometi, tädi,“ ütles ta, „see on ju...“

Tema häälest kõlas üllatus ühes kerge ehmuga.

Percival vaatas harjalt üles ja märkas, et temal viibisid kaks ilusat musta silma. Silmade juure kuuluv nägu oli ovaalne ja korrapärane, isegi väga ilusa lõikega. Ta silmad libisesid rääkija saledat keha mööda alla ja kargasid siis ta saatjale, palju vanemale daamile, kel olid peaaegu valged juuksed ja kes nägi väga auväärilik välja; nähtavasti oli ta pärit vanast kodanikupe-rekonnast.

„See tähendab — ma arvasin — ja ek-sisin vististi,“ algas noor daam uuesti, eba-kindlalt ja kergesti punastades.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Ilmasõja mälestusmärk.

Verduni ümbruskonnas langes ilmasõjas umbes 500.000 sõdurit. Langenud sõdurite mälestuseks on püstitatud Douaumontis tule torn, mis heidab iga öhtu tund aega valgust pimedusesse.

„Tingimata,“ seletas ta kaaslane lõpliku kindlusega. Siis silmitses ta läbi lorgnioni jutu eset ja ehmatas nii, et peaaegu hingetuks jäi.

Percival naeratas neile lahkesti vastu.

Ta läks veel kaugemalegi ja kergitas oma määrdunud lõuendimütsi.

„Suur Jumal!“ hüüdis noor daam nüüd tõsiselt ehmatades. „Tema on see tõesti, mister — mr. Percival!“

„Oled sa arust ära, Marion?“ vastas ta tädi kohkudes. „See on piletita sõitja, kes süteruumist või kustki mujalt leiti.“

Marioniks nimetatud daam naeratas Percivalile vastu, kuigi väsinult, ja pomises midagi seltskondlikust öhtust Alkazar-Grand Hotellis.

„Ei, ma ei ekssi,“ ütles ta tädile. „Kassa siis ei mäleta, mr. Morton, Ameerika konsul Montevideos, esitles ta meile.“

„Ei,“ seletas vana daam otsustavalt. „Mister Morton esitles meile selle mehe? Naeruväärt! Tule, Marion, me äratame juba tähelepanu!“

Kuid noor neiu ei liikunud paigast.

„Tean, mis tean,“ vastas ta kindlasti. Siis pööras ta harjaga mehe poole. „Ütelge ise, kas ma tantsisin teiega Alkazar-Grand Hotellis või mitte?“

„Muidugi tantsisime koos, lady Marion,“ vastas Percival muiates. „Tantsisin teiega neli tantsu.“

„Veel silmapilk, tädi, tulen juba! Kas võite mulle ütelda, mr. Percival, kuidas teie sellisesse seisukorda sattusite? Nii ruttu — kuni eilsest tänaseni? Morton ütles mulle ju, et olete . . . gentleman.“

„Palun, ärge punastage, miss Venor,“ vastas „jānes.“ „Mina pole vähematki tundlik. Ka ämbri ja harja juures võib inimene olla gentleman. Võib olla, et mul hiljem on õnn teile seletada . . .“

Madrus, kes Percivaliga ühes töötas, aga teda ka valvas, astus ruttu nende juure.

„Vait,“ ütles ta, „kapten tuleb!“

Lugulaul helesinisest „STAR’i“ pesusinest.

Kas teate Teie, armas perenaine, ja Teie, rahakukrut kandev mees, et iga tööstussaadus kodumaine on ikka eelistatavam väliskauba ees.

Seepärast igaüks, kel armas tema kodu ja kellel koduriigi edu südames, meil tõrjub tagasi kõik väliskauba rodu ja toetab kodutööstust, mis ta võimuses.

Üks kodutööstusliku suurest võidust on kahtlemata värvivabrik „Stari“ pesusine; ta kvaliteedist hoovab otse mingi nõidust; — nii kaunis on see kaup, nii tõesti oivaline.

Kui keegi enda aega seega viidab, et rüskab, hoopis, kiitleb oma võimetest, siis „Stari“ pesusine ise ennast kiidab, kui kordki on ta käinud läbi pesu-sineveest.

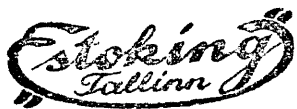
Meil saabunud on aeg, kus kõikjal üle riigi on „Stari“ pesusinest võlut iga moor ja vaar ja kuna kahtlemata pesusine ideaalse liigi on annud Teile Eesti värvivabrik „Star.“

Te’ teadke ka, et „Stari“ pesusine on väliskujult, ilmelt mitmet moodi: tabletteis, munades, mis tihti rahakuuline — ent kvaliteedilt siiski hüva ühtemoodi.

Te’ tehke katset, lahke perenaine, ja loodame, et pesusine-proov teeb Teile otsuse, mis ühest küljest kaine ja teisest küljest Teile palju tulutoov.

See otsus kõlaga siis nõnda moodi ja selle mõte olgu igalühel klaar: et igal pesupäeval tuuakse ja koju toodi meil kõigil üle Eesti tuntud pesusinet „Star“,

**Imeodavasti ja hästi ostate
jalanõusid**

praakjalanõudekauplusest,

vabriku majas. S. Tartu mnt. 61-c.

Laulupeo t. nurgal (trammipeatus).

Lady Marion lahkus ruttu. Percival vaatas talle järele, kuni neiu nurga taha kadus, ja ohkas.

Kapten jäi tema ette seisma.

„Kas olete lady Marion Venoriga ja ta tädiga, mrs. Vanderlipiga, tuttav, Percival?“ küsis ta.

„Lady Marion tegi uulle seda au, et meele tuletas, et ma temale tunaeile õhtul Alkazar-Grand-Hotellis olin esitletud. Mrs. Vanderlip ei olnud nii suuremeelne.“

„Nii siis,“ pomises kapten Trigger. „Teatage ennast kohe mr. Grayle. Teie ütlesite, et olete insener? Mr. Gray annab teile tööd, mis teid vähem — hm — avalikkusele laseb silma paista. Ütelge temale ka,“ jatkas ta naeratades, „et mulle teie praegune riietus, ülikond, müts, saapad, sügugi ei meeldi.“

„Täna väga, härra kapten.“

„Ja veel midagi, Percival. Niipea kui jälle pisut tsiviliseeritum näete, tehke jalutuskäik läbi teise klassi ja vaadake, kas need kaks stevardit, keda kabiinis nr. 22 nägite, ära tunnete. Mr. Mott on kõigilt seda küsinud, aga keegi ei taha seal olnud olla.“

Hilisel pärastlõunal ilmus Percival jälle kapteni ette tumesinises, mundritaolises ülikonnas, puhtas pesus ja mundrimütsiga peas. Gray oli ta kui „ülearuse“ oma inseeneride hulka arvanud.

„Vaatasin kõik stevardid üle,“ teatas tulija, „aga nende keskel pole kedagi, kel nendega, kes kabiinis nr. 22 käisid, sarnadust oleks. Nägin neid voodi alt, kus ma peidus olin üsna selgesti. Nad sosistasid oma vahel tüki aega.“

„Millest?“

„Paraku ei mõistnud ma sest sõnagi, sest nende keel oli mulle võõras.“

„Mis keel see oli?“ küsis kapten teravasti.

„Ma räägin peale inglise keele soravalt hispaania ja portugali keelt, härra kapten. Peale selle tunnen koolist saadik saksa ja prantsuse keelt. Aga neist see ei olnud. See on kõik, mis võin ütelda.“

„Kui kaua viibisid mehed kabiinis?“

„Umbes veerand tundi. Nad töid sinna kaks rasket reisikotti ja panid sinna paigale.“

Kapten Triggeri rusikas langes põrudes lauale.

„Seal ta nüüd on,“ hüüdis ta, „Nii on Chikago detektiivil ometi õigus! Et susi...“

Ta pööras väikese ohvitserigrupi poole, kes ta taga seisis. Percival märkas, et kõik näod äkki olid murelikuks muutunud.

„Mr. Mott,“ hüüdis kapten. „Võtke viibimata kõik teenistusest vabad ohvitserid ja mehed ning otsige laev veel kord kiilist laeni läbi. Midagi ärge jätke vaatamata ja tehke ruttu! Iga sekund on kallis. Võtke kõige pealt tresoorium, siis masinaruum, raadioruum jne.“

Percival jäi kapteniga üksi. Viimane vahetis tarretult tühjusse. Noorem mees kahvatus kergesti. Ta aimas, et laeva kustki hädaoht ähvardas, ilma et oleks teadnud, milles see hädaoht seisis. Seda küsida ta ei julenud. Võimalik, et kapten temale seletust andis.

Ja vaata, selles ta polnudki nii väga eksinud.

„Percival,“ algas kapten Trigger uuesti. „Need kaks meest, keda kabiinis nr. 22 nägite, polnud need, kelleks te neid arvasite. Stevardid minu laeval sõidavad minuga juba aastaid ja on mulle tingimata ustavad. Nad lähevad küll mõnikord tühjadesse kabiinidesse salamahiti suitsetama, aga see pole keelatud ja keegi ei oleks seda hakanud salgama. Juba Rios teatas mulle politsei, et ma peaksin olema ettevaatlik, kuna meie tresooriumis ebaharilikud väärtused peituvad. Mr. Spinney, Chicago detektiiv usub, et tegevuses on salk rahvusvahelisi roimareid, võib olla sama, kes mullu Sidneyst Londoni sõitva „Belgravia“ merel paljake röövis. Vististi mäletate veel seda lugu?“

„Ei, härra kapten, seal, kus mina viibisin, kuulsime vaevalt midagi sellest, mis maailmas sündis, peale mõne sõjateate, ja need olid alati valed.“

(Järgneb.)

Tõtt ja nalja.

Ristimägi Hiiumaal.

Ajakirjast „Esthona“ nr. 51, mis on ilmunud 14. oktoobril 1929 a., leiame järgmise teate:

Vanal ajal, teatab üks rahvajutt Hiiumaal, juhtus, et kaks pulmarongi, millest üks tuli peale la. laust Pühalepa ja teine Reigi kirikust, juhtusid kitsal metsateel, mis mõlemaid kiriku'd ühendab, vastamisi. Kumbki rong ei tahtnud teisele teed anda. Peupoisid, kes, nagu veel tänapäevgi, kumbagi rongi palja möögaga juhivad, tungivad, pidupäeva ärevuses ja rõõmus isegi juba ärritatud, lühikese sõnelemise järele üksteisele möögaga kallale. Võitlus lõpeb mõlemale p. olele kurvalt: ühel pool langeb pruut, teisel pool peigmees. See hirmus lugu teeb kõik jälle kaineks. Langenud maetakse samale kohale maha ja nende hauale asetakse rist. Ja nüüd muutus see ajajooksul otse kombeks, et iga mees ja naine, kes sealt möödub, kepikestest või raagudest kerge risti kokku seadis ja langenute hauale püstitas, peale selle veel sinna mõne väikese ohvrigi pani. Sellest sai see koht nime Ristimägi, milleks teda veel tänapäev kutsutakse.

Raamatud

mida möödunud aastasaja algul Saaremaal tarvitati, olid aastal 1829. aastal ilmunud ajakirja „Esthona“ teatel järgmised:

Konsistooriumi assessor von Wilmanni kirjutatud:

- 1) Jutto ramat,
- 2) Ellamisse juhataja.

Õpetaja Hoffmanni kirjutatud:

- 1) Süddame toidus,
- 2) Seitse paasto jutlust.

Konsistooriumi assessor von Frey kirjutatud:

- 1) Ued vaimolikkud laulud,
- 2) Arro piddamisse ehk arvamisse kunst.

Dr. von Luce kirjutatud:

- 1) Juhataja Pibli ramato sisse,
 - 2) Sarema jutto ramat, 2 annet,
 - 3) Tervisse katekismusse raamat ja
 - 4) Nou ja abbi, kui vaesus ja nälg käe on.
- Peale selle veel rõugepanemise soovitus eesti keelses kalendris.

Juhtub ka;

Linna abieluregistreerimisasutuses. Ametnik tõrgub noorpaari laulatamast, kuna peigmees joobnud on. Kaheksa päeva hiljem tuleb paar uuesti. Mees on samas seisukorras.

„Äga“ pööras ametnik pahaselt pruudi poole, „mispärast ei too teie oma peigmeest siia, kui ta kaine on?“

„Jah,“ tunnistas pruut, „siis ta ei tule!“

Tema soov.

Kui Beethooven oli surnud, tuli üks muusikaõpilane Rossini juure ja esitas temale oma komponeeritud leinamarsi, mis suurmeistri surma puhul loodud.

„Noh, millise leiate olevat mu töö?“ küsis noormees põnevalt.

„Sooviksin, teie oleksite surnud ja Beethoven oleks leinamarsi komponeerinud,“ oli Rossini vastus.

Hoop hoobi vastu.

Kohtavad kaks advokaati.

„Olen hirmsasti väsinud,“ kurtis esimene, „sest praegu pidasin ma kaitsekõne, mis kestis kolm tundi.“

Haigutab teine:

„Mina olen veel unisem.“

„Teie? Kus siis Teie olite?“

„Kuulasin Teie kõnet.“

*

„Miks sa nutad, väike mees?“

„Änts viskas minu võileiva vette!“

„Meelega?“

„Ei vorstiga!“

*

Selma on laisk naine. Ei pese Otto pesu. Otto peab selle välja pesusse andma.

„Katsu oma naist häbistada,“ annab sõber nõu „Pese oma pesu kord ise kodus, siis ehk tuletab see Selmale ta kohuseid meelde.“

Otto teeb seda.

„Mis sa nüüd teed?“ küsib Selma.

„Pesen oma pesu,“ vastab Otto rõhuga.

„Nii on õige,“ ütleb Selma rahulolles. „Võta siis juba minu pesu ka.“

*

Shotlane küsib apteegist kahe penni eest kihvti

„Kahjuks võin ma kihvti ainult siis anda, kui kuue penni eest võtate,“ vastab apteeker.

„Nii,“ ütleb shotlane, „siis jään ma parem juba ellu!“

*

„Meie elu saab pärast pulmi olema kui paradiisis, mu lemmik!“

„Äga Kalju, minule pead sa juba rohkem riideid ostma kui Adam Eevale.“

*

„Mis ütles sinu naine, kui sa äsja öösel alles kella ühe ajal koju läksid?“

„Jah, kui ma seda kõik veel mäletaksin. . . Kell viis jäin õnneks tema torisemist kuuldes magama.“

Järgmine „Romaan'i“ mõistatus ja lahendus Nr. 4 (190) ilmuvad „Romaan“ Nr. 9 (195)

Vastutav toimetaja P. Grünfeldt.

Väljaandja Kirjastus-osaühisus „Areng“.

Trükitud „Edu“ trükikojas S. Kompassi t. 40, Tallinnas.

Romaan nr. 8

SISU:

Hanns von Spielberg: Kolmiktäht.
Vilhelm Krag: Printsess.
Valter Meckauer: Reederi saladus.
Krahv Peeter von Manteuffel: Tio.
Jo Hanns Rösler: Depoo.
P. Grünfeldt: Tõuse.
Andre Flisseau: Filimoon ja Baucis.
Jaroslav Hashek: Veel ja juba.
Arnold Liiv: Põhjala valge kivike.
Ivan Prutkov: Vagumis.
Jakob Liiv: Lahkumisel.
Oleg Berting: Vari stigavikust.
George Barr'i: Unustatute saar.
Tõtt ja nalja.

Zenith

täpseim kell

H. Markovitsch

kella ja kullasepaäri

Viru tän. 15.

„Balti“ seemnekauplus

soovitab kõige soodsamatel tingimustel ajavilja-, lille-, söödajuure- ja heina- seemneid.

— Jällemüüjatele ja aednikudele protsendid. —

Hinnakirjad hinnata.

Austusega H. Ant.

Tallinnas, S. Tartu maantee № 7.

„KALMA“ SAUN

Vana Kalamaja, 11-a, Tel. 22-71.

SOO-JAKOBSONI omnibuse liinil,

on avatud.

Hinnad:

Meestesaun, I kl. neljapäev., reedel ja laupäeval 60 snt.
„ II kl. neljapäev., reedel ja laupäeval 35 „

Naistesauun I kl. ainult neljapäeval 50 „
„ II kl. reedel ja laupäeval 35 „

Tunnisaun 3. inimese jaoks 2 kr.
iga järgmise eest 50 senti juure.

Vannitoad ühe vanniga 1 kr.
„ kahe „ 1 kr. 50 snt.

Saun on avatud kolm korda nädalas: neljapäeval, reedel ja laupäeval. Kassa avatud saunapäeval kl. 11. homm. kuni kella 11. õht.

Saun on hügieeniliselt arsti järelevalvel.

Sauna: nais- ja meesmasseerijad. Maniküür ja pediküür. Omnibuse ja autode seisukoht lähedal.

Haruldasi raamatuid odavate hindadega.

Kindral Kristjan de Vet. Võitlus Buuri ja Britti vahel 5 raamatut, . . . hind Kr. 1.—
President Paul Krügeri elulugu ehk võitlus Lõuna-Aafrika pärast, 3 raamatut, hind Kr. —.60
Vabrikuneiu Victor Haimer'i romaan, 48 annet, hind Kr. 6.—
Krahv Monte Kristo Aleksander Dumas'e tähtsam romaan 4 raamatut tugevas köites, hind Kr. 10.—
Prints Voldemar ehk Vürsti loss ja kloostri kelder, hind Kr. 5.—
Lendav Hollandlane ehk Must Kapten, 4 raamatut tugevas köites . . . hind Kr. 8.—
Jaan Pert, Sirp õites, hind Kr. 1.—
Ralf Rond: Liblikad, hind Kr. 1.—
Naine, hind Kr. 1.50
Saksa keele iseõppimiseks Dr. R. Rosenthal'i järele kokkuseatud. Neljas rohkesti täiendatud trükk, 290 lhk. heas kalingori köites, hind ainult Kr. 1.—
Saksa-Eesti Sõnaraamat M. Neumann, hind Kr. 1.50
Kes raamatu hinna rahas või markides saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga kätte.

„BALTI“

Tallinn, Suur Tartu mnt. 7.

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaanl“.

Veiniladu

„Uus Bodega“

Raekoja tän. 12.

Martell

*Kõik ostjad saavad
maksuta
preemia.*

Pommery

*Müük vabriku hindadega
väiksel ja suurel aivol.*

G. BIRKI

**auruvärvimise ja keemilise
puhastamise tööstus.**

Asutatud 1820. aastal.

TALLINN, Maakri tänav, nr. 23
Telefon 309-18.

**Värvimine,
vanutamine,
sheerimine,
dekateerimine,
apreteerimine ja
pleekimine.**

Ülikondade, kleitide, palitute, siidi-
riiete j. n. e. keemiline puhastamine.

Pressimine Ameerika Hoffman's
meetodi masinal.

**NAUMANN, MARS, JUNO,
ROYAL, NATIONAL ja PRIMUS**

jalgrattad

võidavad täiel määral vastastikuse usal-
duse ostja — müüja vahel, oma vastu-
tusrikka, tõesti tugeva ehituse, kerge-
maist kerge käigu ja välisilu tõttu. Igal-
pool ostjakonnalt kiitus, mis ületab kõik.

Müük väiksel ja suurel viisil, kuiviisi maksuga.

**Kõige vanem ja suurem
jalgrataste äri Eestis.**

KR. SAAR & Ko.

TALLINNAS,

Estonia puiesteel 27, kõnetr. 26-69

Osakonnad:

Tartus, Raekoja 2, kõnetr. 6-94,

Rakveres ja Jõhvis.

KARL SAAR, Haapsalus, Karja 18.

Hugo Mertzlin

Riidekauplus

Tallinnas, Pikk tän. 29.

Seega teatan oma lugupeetud
ostjaskonnale, et võtan jälle

tellimisi

igasuguste esimeseklassi naiste-
rahvaste üliiriiete peale.

Elegantne lõige.

Korralik ja puhas töö.

Kevadhooajaks kohale jõudnud moodsaid
inglise ja kodumaa naister. ning meester.

riidekaupu.

Teie ei kahetse, kui katate oma

PÜHADELAUDA

muide ka

Klausson'i tehase

shokolaadiga,
kompvekkidega
ja biskviidiga.

Müügil igas paremas äris üle kogu maa.

R. Klausson'i

maiusainetetööstus

TALLINN, Jahu tän., nr. 5
telefon 19-05.

Le Locle
Schveiz

Asutatud
1826. a.

A/S.

H-y MOSER & K°

Pikk tänav nr. 19 Tel. 22-67

soovitab

rikkalikumas valikus

tasku- ja käekelli maailma
kuulsa H-y MOSER & Cie
vabrikust Le Locle Schveiz.

Seina-, laua- ja äratuskellasid.

Kette- ja käevõrusid kuld ja plaqué.
Parimat Rootsi kristalli.

KREDIIT PANK

Asutatud 1907. a.

Peapank

Tallinnas, S. Karja tän., 20.

Telegr. address : KREDITBANK

Panga telef. keskjaama väljakutse KREDIITPANK

O s a k o n n a d

Abjas
Antslas
Haapsalus

Hiiu-Keinas
Jõhvis
Narvas

Nõmmel
Tapal
Tartus

Türil
Viljandis
Võrus

Pank toimetab kõiksugu pangaoperatsioone.

Ostudel ja järelpärimistel nimetage „Romaani“.

Kodu on ainult siis mugav,
kui laual maitsevad toidud.

Sellepärast ostate

Lauavõid
Kohupiima
Hapukoort
Kohvi- ja vahukoort
Juustu
Mune
Sinke
Vorste
Delikatesse ja konserve

igasuguseid, suures vali-
kus ja kõrges väärtuses

P. K. „Estonia“

kauplustest

Müürivahe tän. 16. Telefon 23-09.
Jaani tän. 3. „ 8-45.
Jakobsoni tän. 4. „ 5-18.

J. Milleri

leivatööstus

Kalevi tän. nr. 4., TALLINNAS,
kõnet. 16-79.

Saadaval

I järgu kaupu parimatest jahudest:
leiba,

peenleiba,
saia ja
sepikut.

Valmistatakse

ka tellimiste peale. Tellimiste täit-
mine kiire ja korralik.

Kaupade väljasaatmine

ka raudteejaamadesse ja sadamatesse.

A.-S. Oskar Kilgas

Trikoo-, pitsi- ja sukavabrik.

Tallinn, Volta, 3

Suurim vabrik Eestis, valmistab kõrges headuses:

SUKKI,

SOKKE,

LASTESUKKI,

TRIKOOPESU,

SIIDITRIKOD,

spordiüliskondi, pesupitse, paelu;

siidi, poolsiidi ja villaseid

KLEIDI-, VOODRI- ja PESURIIDEID.

ATLAS, CREPE de CHINE, TAFT, MILANAISE, VELOUTINE j.n.e. j.n.e.

Kaubad varustatud vabriku märgiga ja saadaval üle maa.

Kaubandus-Tööstus Aktsiaselts

„KREENBALT“

Tallinn, Suur Karja tän., 31.

Postkast 346.

Telegr. aadr.: „KREENBALT“, Tallinn.

Telefonid 2-41, 24-66, 31-58 ja 31-92.

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügikeskkoht ja pealadu:

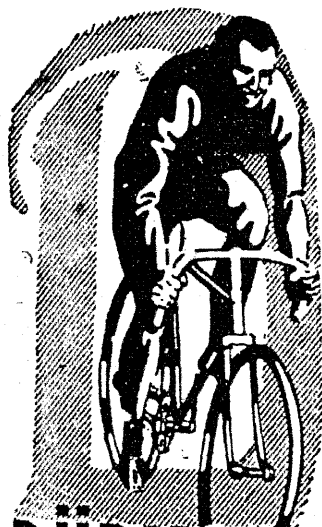
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-ü.
Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise vabriku A.-S.
Sindi Kalevivabriku Ühisus, end. Vöhrmann ja Poeg.
Eesti Niidi vabriku Ühisus.

Kõikide ülevalnimetatud vabrikute saaduste en-gros müük, nimelt:

Igasugused puuvillariided: pleekimata, pleegitud, värvitud, trükitud, merseriseeritud; lõngad, puuvillane vatt j. n. e.

Härrade ja daamide, palitute, kostüümide, ülikondade riided, tekid, rätikud, villane vatt jne. jne.

Kõik sordid õmblusniiti: valge, must, värviline.

Ilmakuulsaid
„DÜRKOPP“

ja rootsi suurima
jalgrattatehase A.
B. Nymans Verk-
städer

„HERMES“

**jalg-
rattaid**

soovitab

DÜRKOPP

O.-ü. Systema

TALLINN,

Raekoja plats 5. Tel. 709.

(Voorimehe tän. nurgal).

Kodumaa vabrikute
riidekauplus

Heinrich Zofe

Tallinn, S. Karja tän. 15

Müürivahe tän. nurgal

kõnetraat (2) 18-03.

Iga kodanik saagu kodumaa riide
tarvitajaks.

Puuvillase- ja villase riide jaoskond
rahuldab oma suure valikuga iga
nais- ja meeskodaniku tarvidused.

Müük väiksel arvul.

Uued naiste mantliriided
— pärale jõudnud. —

Ostudel ja järelepärimistel nimetage „Romaani“.

„Romaani“ tellimishinnad: 12 kuud (24. nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00;
3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

Suhtetajad! Tarvitage ainult

Benediktiini

hambapuhastuse vahendeid, sest see läbi saavutate
valged hambad ja särke suulahti.

Kõige parem pühadekink
on
moodne ja vastupidav

UNION **jalanõu**

Müük igas paremas äris Eestis.

Vabrik: Tallinnas,
Maakri tän., 19/21

Telefonid:
Juhatus 308-97
Jalanõude osak. 308-44
Naha osakond 9-05

**Mööbliäri
ja tööstus**

Ed. Donald

**Mööbliäri
ja tööstus**

Narva m. 31.

Soovitab omast ärist ja tööstusest täiesti soodsatel tingimustel igasugu mööbleid, nagu: **puhveteid, söögilaudu, riietepesukappe, türgidiivaneid, kabineti garnituure, igasugu toole jne.**

Hindade odavuses palun isiklikult tõenduda, sest vaatamine ei kohustu ostmiseks.

Palun aadressi meeles pidada!

Narva m., 31. Ed. Donald'i mööbliäri.